

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests



Valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākuma "Sadarbība" 16.2. apakšpasākuma
"Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei" projekts Nr. 19-
00-A01620-000084

Informācijas ievākšanas rīka izstrāde medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanai

Biedrība Zemnieku Saeima
AS "Latvijas valsts meži"
Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
Latvijas Mednieku savienība
Latvijas Meža īpašnieku biedrība
Latvijas Mednieku asociācija

2021

Saturs

Ilustrāciju un tabulu saraksts	3
Saīsinājumi un skaidrojumi	4
Informācija par projektu	5
Partnerība	5
Projekta mērķis un kopsavilkums	5
Projekta darbības	7
Finansējums	8
Laiks	8
Darbā izmantotās izpētes metodes	8
Projekta pamatojums/aktualitāte	8
Noteiktās lietotāju vajadzības	19
Dzīvnieku novērojumi	19
Postījumi mežsaimniecībai	22
Postījumi infrastruktūrai	23
Slimību pazīmju reģistrēšana dzīvniekam	25
Medību rezultāti	26
Datu apkopojumi	27
Līdzīga prakse	29
Lietotnes “Mednis” funkcionalitāte	32
Lietotnes nosaukums un dizains	34
Lietotnes programmēšana un testēšana	41
Pieejamība un rezultāti	42
<i>Pielikumi</i>	45
<i>Publicitāte</i>	45

Ilustrāciju un tabulu saraksts

Ilustrācija 1. Stirnu skaita dinamika Latvijā	10
Ilustrācija 2. Staltbriežu skaita dinamika Latvijā	11
Ilustrācija 3. Mežacūku skaita dinamika Latvijā.....	11
Ilustrācija 4. Bebru skaita dinamika Latvijā	12
Ilustrācija 5. Aļņu skaita dinamika Latvijā.....	12
Ilustrācija 6. LVM Meža bojājumu apjoms 2020.gadā, ha	14
Ilustrācija 7. Reģistrēto briežu dzimtas dzīvnieku bojājumu apjoms pa gadiem (2013.-2020.g.) .	15
Ilustrācija 8. Aizsardzības izmaksas, kopā 2013.-2020.g., milj. EUR	15
Ilustrācija 9. Briežu dzimtas dzīvnieku nodarītais bojājuma apjoms %, LVM 2019.gadā	16
Ilustrācija 10. Lietotāju vajadzības reģistrēt dzīvu dzīvnieku novērojumu Lietotnē	20
Ilustrācija 11. Lietotāju vajadzības reģistrēt dzīvu dzīvnieku novērojumu Lietotnē	21
Ilustrācija 12. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus mežsaimniecībai Lietotnē – 1.....	22
Ilustrācija 13. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus mežsaimniecībai Lietotnē – 2.....	23
Ilustrācija 14. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus mežsaimniecībai Lietotnē – 3.....	23
Ilustrācija 15. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus infrastruktūrai Lietotnē	24
Ilustrācija 16. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus infrastruktūrai Lietotnē – 2	24
Ilustrācija 17. Dzīvnieku slimības pazīmju reģistrēšana Lietotnē -1	25
Ilustrācija 18. Dzīvnieku slimības pazīmju reģistrēšana Lietotnē - 2	25
Ilustrācija 19. Medību rezultāti – lietotāju vajadzības	26
Ilustrācija 20. Veids, kādā attēlot visu nomedīto dzīvnieku daudzumu Lietotnes kartē.....	27
Ilustrācija 21. veids, kādā attēlot visus reģistrētos postījumus Lietotnes kartē	28
Ilustrācija 22. Oma Riista lietotnes priekšskatījumi – mednieka perspektīva	29
Ilustrācija 23. Oma Riista sistēmas priekšskatījums – medību pārvaldības asoc. perspektīva	30
Ilustrācija 24. medību datu atspoguļojums lietotnē “Oma Riista”	31
Ilustrācija 25. Datu iegūšanas shēma Lietotnē	33
Ilustrācija 26. Izvēlētais Lietotnes logo	34
Ilustrācija 27. Reģistrēšanās posma dizains Lietotnē	34
Ilustrācija 28. Lietotāja profils Lietotnē	35
Ilustrācija 29. Lietotnes karte un tās iespējas	35
Ilustrācija 30. Lietotnes kartes iestatījumi un samazināšana.....	36
Ilustrācija 31. Novērojumu ievades iespējas Lietotnē	36
Ilustrācija 32. Lauksaimniecībā izmantojamā zemē novērotu postījumu ievades iespējas	37
Ilustrācija 33. Dažas postījumu ievades iespējām Lietotnē	37
Ilustrācija 34. Dažas no medību iespējām Lietotnē	38
Ilustrācija 35. Licences Lietotnē.....	39
Ilustrācija 36. Biedru pārvaldība Lietotnē	40
Ilustrācija 37. Izstrādātās lietotnes ekrānšāviņi	42
Ilustrācija 38. Izstrādātās lietotnes ekrānšāviņi 2	43
Ilustrācija 39. Noslēguma informatīvā bukleta 1.puse	48
Ilustrācija 40. Noslēguma informatīvā bukleta 2.puse	49
Ilustrācija 41. Lietotnes reklāma izvietošanai sociālajos tīklos	50
Tabula Nr. 1. Projekta partneri, to lomas un kontaktinformācija.....	5
Tabula Nr. 2. Projekta īstenošanā izmantotās pētnieciskās metodes	8
Tabula Nr. 3. Lietotnē papildus ievadāmā informācija	21

Saīsinājumi un skaidrojumi

AS	– akciju sabiedrība
BDR	– biedrība
FACE	– Eiropas Medību un dabas aizsardzības federāciju asociācija <i>FACE (European Federation for Hunting and Conservation)</i>
MVR	– Meža valsts reģistrs
LAP	– Lauku attīstības programma 2014-2020
LATMA	– Latvijas Mednieku asociācija
Lietotne	– Projekta īstenošanas laikā izstrādāts ar Meža valsts reģistru savietojams datu ievākšanas rīks – mobilā lietotne medījamo dzīvnieku, to klātbūtnes pierādījumu, nomedīšanas fakta un postījumu reģistrēšanai
LMĪB	– Latvijas Meža īpašnieku biedrība
LMS	– Latvijas Mednieku savienība
LVM	– AS “Latvijas valsts meži”
LVMi Silava	– Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”
NACE	– Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2. redakcija
Nr.	– numur
OECD	– Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
FORD	– Starptautiska zinātnes nozaru klasifikācija (<i>Fields of Research and Development</i>)
Projekts	– Valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākuma “Sadarbība” 16.2. apakšpasākuma “Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei” ietvaros īstenots projekts Nr. 19-00-A01620-000084 “Informācijas ievākšanas rīka izstrāde medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanai”
VMD	– Valsts meža dienests
VMDĢIS	– VMD Ģeogrāfiskās informācijas sistēma
ZSA	– Biedrība Zemnieku Saeima

Informācija par projektu

Projekts Nr. 19-00-A01620-000084 "Informācijas ievākšanas rīka izstrāde medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanai" īstenots Valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākuma "Sadarbība" 16.2. apakšpasākuma "Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei" ietvaros ar Zemkopības ministrijas un Lauku atbalsta dienesta atbalstu (turpmāk tekstā – Projekts).

Partnerība

Projekta īstenošanai nodibināta sadarbība starp sešām mednieku, lauksaimnieku, mežsaimnieku un pētnieku organizācijām. Projekta vadošais partneris ir Biedrība Zemnieku Saeima. Projekta partneri, to lomas un kontaktinformācija apkopoti 1. tabulā.

Tabula Nr. 1. Projekta partneri, to lomas un kontaktinformācija

Nr.	Projekta partneris	Loma Projektā	Kontaktpersona	Kontaktinformācija
1.	BDR Zemnieku Saeima (ZSA)	Projekta vadība, koordinēšana; lauksaimnieku perspektīva	Zanda Melnalksne	Republikas laukums 2 - 319, Rīga, p.n. Rīga-10, LV-1010, 29484101 zanda@zemniekusaeima.lv
2.	AS "Latvijas valsts meži" (LVM)	Mežsaimnieku perspektīva, lietotnes izstrāde	Guntis Ščepaniks	Vaiņodes iela 1, Rīga, LV –1004 26427081 g.scepaniks@lvm.lv
3.	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava" (LVMI Silava)	Pētnieciskā perspektīva	Jānis Ozoliņš	Rīgas iela 111, Salaspils, LV-2169 janis.ozolins@silava.lv 26320528
4.	Latvijas Mednieku savienība (LMS)	Mednieku perspektīva	Mārtiņš Līdums	"Āvaidi", Straupes pagasts, Pārgaujas novads, LV-4152 martins.lidums@lms.org.lv, 29169976
5.	Latvijas Meža īpašnieku biedrība (LMĪB)	Mežsaimnieku perspektīva	Mārtiņš Ailts	"Ūdensdzirnavas", Vidrižu pagasts, Limbažu novads, LV-4014 martins.ailts@mezaipasnieki.lv info@mezaipasnieki.lv 26121590
6.	Latvijas Mednieku asociācija (LATMA)	Mednieku perspektīva	Linda Dombrovska	Noliktavu iela 2, Dreiliņi, Stopiņu novads, LV-2130 linda.dombrovska@gmail.com 29415834

Tādējādi Projekta izstrādē izmantotas dažādas perspektīvas uz Projekta tēmu – medībām. Tautsaimniecības nozare, kas primāri gūst labumu no Projekta īstenošanas, ir "Medniecība un ar to saistītās palīgdarbības" (NACE 2.redakcijas kods 0170), tas tiek īstenots zinātnes apakšnozarē 4.1. Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība (OECD FORD klasifikācija).

Projekta mērķis un kopsavilkums

Projekta mērķis ir izstrādāt ar Meža valsts reģistru (turpmāk – MVR) savietojamu datu ievākšanas rīku (mobilo lietotni) medījamo dzīvnieku, to klātbūtnes pierādījumu, nomedīšanas fakta un postījumu reģistrēšanai, lai veicinātu medību resursu izmantošanu, saglabāšanu un regulēšanu optimālā līmenī, vienlaicīgi mazinot postījumu un zaudējumu riskus mežsaimniecības un lauksaimniecības nozarēs, kā arī samazinot medniecības administratīvo slogu.

Projekta darbības sniedz ieguldījumu vairākos Lauku attīstības programmas 2014-2020 (turpmāk – LAP) mērķa virzienos:

- Zināšanu pārnese un inovāciju veicināšana lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un lauku apvidos [1]
- Lauku saimniecību dzīvotspējas un visu lauksaimniecības veidu konkurētspējas uzlabošana visos reģionos un inovatīvas saimniecību tehnoloģijas un ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu veicināšana, īpaši uzlabojot visu lauku saimniecību ekonomiskos rādītājus un veicinot lauku saimniecību pārstrukturēšanu un modernizēšanu, jo īpaši, lai pastiprinātu dalību tirgū un virzību uz tirgu, kā arī lai veicinātu lauksaimnieciskās darbības dažādošanu [2A]
- Ar lauksaimniecību un mežsaimniecību saistītas ekosistēmas atjaunošana, saglabāšana un uzlabošana [4]

Lietotne veicinās ekonomiski dzīvotspējīgu lauksaimniecības un mežsaimniecības ražošanas sistēmu attīstību, ievērojot ilgtspējas principus – ievācot un uzkrājot informāciju par dzīvnieku klātbūtni un to nodarītajiem postījumiem, tiks pieņemti lēmumi medījamo sugu apsaimniekošanai atbilstoši situācijai dabā, kas veicinās lauksaimniecības un mežsaimniecības resursu ilgtspēju. Lietotne ir ilgtspējīga, jo atbilst mūsdienu tehnoloģiskajām prasībām, samazina administratīvo slogu un dabas piesārņojumu (izslēdzot vajadzību medniekam pārvietoties uz datu iesniegšanas vietu, kā arī samazinot papīra formāta dokumentu skaitu). Lietotnes ilgtspējību nodrošina arī iespējas to nākotnē pielāgot šobrīd neparedzamām vajadzībām. Lietotnes lietošanas rezultātā tiks veicināta ar lauksaimniecību un mežsaimniecību saistītu ekosistēmu saglabāšana, atjaunošana un uzlabošana, jo tiks nodrošināti dati lēmumu pieņemšanai dzīvnieku populāciju optimālai, ilgtspējīgai regulēšanai (ierobežojot pārlieku dzīvnieku savairošanos un ierobežojot ekosistēmu saglabāšanai nepieciešamo dzīvnieku medīšanu) darīto postījumu samazināšanai.

Šobrīd Latvijā nav iespējas attālināti iesniegt un reģistrēt pierādāmu informāciju par medījamo dzīvnieku novērojumiem, nomedīšanas faktu un nodarītajiem postījumiem lauksaimniecībai un mežsaimniecībai. Pašreizējā sistēma ir balstīta uz papīra dokumentu apriti, tādējādi ir lēna un darbietilpīga. Lietotne ar laiku ļaus pāriet uz elektronisko informācijas aprites sistēmu, tā optimizējot un automatizējot datu vākšanu, apstrādi un uzkrāšanu. Tā palielināsies gan uzkrāto datu kopa, gan informācijas aprites ātrums. Datus reģistrē un krāj Valsts meža dienests (turpmāk – VMD). VMD kapacitāte ir ierobežota. Informācija par medījamo dzīvnieku populācijām elektroniski pieejama VMD Ģeogrāfiskās informācijas sistēmā (turpmāk – VMDĢIS), kas lietotājiem ir pieejama par maksu apskates režīmā, un neparedz iespēju pievienot informāciju, datus vai piezīmes.

Līdzšinējā sistēmā datu ievākšanā netiek iesaistīti brīvprātīgie cilvēkresursi – ap 22 tūkst. aktīvo mednieku, 70 tūkst. lauksaimnieku un 135 tūkst. privāto meža īpašnieku. Tādējādi savvaļas dzīvnieku klātbūtnes uzskaitē ir neizmantots potenciāls – ap 227 tūkst. lietotāju, kuri varētu sniegt ticamu informāciju par medījamiem dzīvniekiem.

Projekta ietvaros izveidots rīks šīs informācijas attālinātai reģistrēšanai, kas būtiski samazina administratīvo slogu medniekiem un medību tiesību īpašniekiem, kā arī atslogo valsts pārvaldes institūciju darbu. Rezultātā tiek veicināta zināšanu pārnese – informācija par medījamo dzīvnieku klātbūtni, postījumiem un nomedīšanu būs publiski pieejama, to varēs izmantot gan mežsaimniecības, gan lauksaimniecības nozaru attīstībai.

Meža valsts reģistrs ir valsts informācijas sistēmu reģistrā reģistrēta sistēma, līdz ar to ievāktajiem datiem jābūt verificējamiem, ar izsekojamu datu ievākšanas vietu, laiku un objektu un datu iesniedzēju. Lietotne izstrādāta dažādām mobilo viedierīču operētājsistēmām. Pirms lietotnes izstrādes veikta lietotāju vajadzību un tehnisko iespēju izpēte un detalizēta lietotnes tehniskās dokumentācijas izstrāde, precizējot lietotnes funkcionalitāti.

Lietotnes funkcijas prioritārā secībā ir šādas:

- 1) lietotāja reģistrācija personas identificēšanai;

- 2) dzīvnieku novērojumu ievade, tostarp nomedīšanas fakta ievade, dzīvnieku nodarīto postījumu reģistrēšana, informācijas par medību iecirkņiem ievade un analītiskās informācijas attēlošana kartē;

Lietotne pieejama un lietojama bez maksas, tāpat arī uzkrātie dati būs publiski pieejami – daļēji – pēc pieprasījuma, daļēji – atvērto datu portālā.

Lietotne uzskatāma par jaunu produktu, jo tā nodrošina līdz šim neizpildāmu/nepildītu funkciju izpildi nacionālā līmenī. Līdz šim medniekiem un citiem informācijas sniedzējiem nav iespējas gūt pārlicību, ka viņu sniegtā rakstiskā informācija par medījamo dzīvnieku populācijas stāvokli tiek ņemta vērā, līdz ar to nav motivācijas līdzdarboties. Vienlaikus VMD nav atbilstošas kapacitātes šāda apjoma lauka darbam/datu ievākšanai un iegūtā informācija bieži vien neatbilst stāvoklim dabā. Tiek pieņemti nepietiekamos datos balstīti lēmumi par medījamo sugu apsaimniekošanu. Nomedīto dzīvnieku reģistrāciju veic VMD pēc mednieku iesniegtajām atskaitēm papīra formā. Medniekiem informācija jāiesniedz mēneša laikā pēc nomedīšanas un pēc tam VMD to apkopo, līdz ar to nav pieejama operatīva informācija par nomedītajiem dzīvniekiem. Lai gan VMDĢIS paredzēta iespēja ievadīt nomedīšanas fakta ģeotelpiskos datus (vizualizēt konkrētā vietā uz kartes), tā netiek izmantota no VMD puses un to nav atļauts izmantot ārējiem lietotājiem. Valstī nav pieejama informācija par nomedīto dzīvnieku telpisko izvietojumu (izņemot lūšus un vilkus, kur VMD sagatavo atsevišķu kartogrāfisko materiālu). Datus par postījumiem privātās meža un lauksaimniecības zemēs VMD neuztur un neregistrē, ir atsevišķa vienošanās ar LVM par savstarpēju informācijas apmaiņu par postījumiem valsts mežos, līdz ar to valstī nav pilnvērtīgas informācijas par medījamo dzīvnieku nodarītajiem postījumiem, kas ir kritiski nepieciešama, lai pieņemtu atbilstošus populāciju apsaimniekošanas lēmumus. Lietotne nodrošina nepieciešamo datu ievākšanu, mazinot zudumus un ražošanas riskus lauksaimniecībā un mežsaimniecībā.

Projekta īstenošanas rezultātā labumu gūst:

- 1) mednieki – apmēram 22 tūkst. aktīvo mednieku, kuri gūst iespēju ērtāk sniegt informāciju, kā arī iegūt ticamu informāciju ar jomu saistīto lēmumu pieņemšanai;
- 2) mežsaimnieki (135 tūkst. privāto meža īpašnieku, kā arī valsts un pašvaldību mežu apsaimniekotāji), kuri iegūs ticamu informāciju par ar medījamajiem dzīvniekiem saistīto situāciju mežos un tādējādi – iespēju pieņemt datus balstītus lēmumus ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai;
- 3) valsts pārvaldes iestādes, tostarp – VMD, kam tiek samazināts administratīvais slogs un nodrošināti dati lēmumu pieņemšanai mežsaimniecības, lauksaimniecības nozarēs;
- 4) lauksaimnieki (ap 70 tūkst.), kas iegūst informāciju par dzīvnieku klātbūtni saimniecības apkārtnē, to nodarītajiem postījumiem, kā arī iespēju reģistrēt postījumu faktu;
- 5) Latvijas sabiedrība, kas gūst labumu pastarpināti: datu uzkrāšanas un informētu lēmumu pieņemšanas rezultātā tiks palielināta iespēja optimāli regulēt dzīvnieku populācijas, kas ievērojami samazinās risku inficēties ar dzīvnieku pārnēsātām slimībām, kā arī samazinās savvaļas dzīvnieku uzturēšanos pilsētās, kas izraisa drošības risku pilsētu iedzīvotājiem. Tāpat, veicot precīzāku uzskaiti, būs iespējams dot ieguldījumu līdzsvarotas bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai Latvijas teritorijā.

Projekta darbības

Lietotnes izstrāde atbilst eksperimentālai izstrādei. Lietotnes izstrādes sākumposmā veikta lietotāju vajadzību precizēšana un lietotnes tehniskās dokumentācijas detaļa izstrāde, kam sekoja programmēšana un lietotnes testēšana. Minētās darbības ietver esošo zinātnisko atziņu, kā arī tehnoloģisko un citu zināšanu un prasmju iegūšanu, apkopošanu, modelēšanu un izmantošanu jauna produkta – lietotnes – izstrādei.

Projekta darbības ietver:

- 1) detalizētu Lietotnes funkcionalitātes plāna izstrādi;
- 2) Lietotnes dizaina izstrādi;

- 3) Lietotnes izstrādi;
- 4) zinātniskā pamata izstrādāšanu elektroniskas medījamo dzīvnieku uzskaites sistēmas izveidošanai;
- 5) praktiskās pieredzes nodrošinājumu un analīzi lietotnes veidošanai un pārbaudei no medniecības viedokļa;
- 6) praktiskās pieredzes nodrošinājumu un analīzi lietotnes veidošanai un pārbaudei no mežsaimniecības viedokļa;
- 7) praktiskās pieredzes nodrošinājumu un analīzi lietotnes veidošanai un pārbaudei no lauksaimniecības viedokļa.
- 8) Lietotnes un datubāzes savienojuma izstrādi;
- 9) Projekta publicitātes nodrošināšanu;

Finansējums

Projekta kopējais finansējums ir 99 992 EUR, no kura 10% sedz Projekta partneri.

Laiks

Projekts īstenots vienu gadu no 2020.gada 1.marta līdz 2021.gada 28.februārim.

Darbā izmantotās izpētes metodes

Projekta īstenošanā izmantotās pētnieciskās metodes norādītas tabulā Nr.2.

Tabula Nr. 2. Projekta īstenošanā izmantotās pētnieciskās metodes

Nr.	Metode	Pielietojums
1.	Statistikas datu analīze	zinātniskā pamata izstrādāšana elektroniskas medījamo dzīvnieku uzskaites sistēmas izveidošanai
2.	Dokumentu un normatīvo aktu analīze	zinātniskā pamata izstrādāšana elektroniskas medījamo dzīvnieku uzskaites sistēmas izveidošanai
3.	Ekspertu metode/prāta vētra	praktiskās pieredzes nodrošinājums un analīze lietotnes veidošanai un pārbaudei no medniecības viedokļa; praktiskās pieredzes nodrošinājums un analīze lietotnes veidošanai un pārbaudei no mežsaimniecības viedokļa; praktiskās pieredzes nodrošinājums un analīze lietotnes veidošanai un pārbaudei no lauksaimniecības viedokļa;
4.	Ekspertu darba grupas/sanāksmes	lietotnes vajadzību saraksta – tehniskās specifikācijas izstrāde; nepieciešamo uzlabojumu noteikšana lietotnes testēšanas laikā; nepieciešamo uzlabojumu lietotnes dizainā noteikšana; Lietotnes nosaukuma un logo izvēle.

Projekta pamatojums/aktualitāte

Medības ir viena no senākajām atjaunojamo dabas resursu patēriņa formām, un tā vienmēr ir bijusi neatņemama Eiropas, tostarp – Latvijas, lauku sabiedrības kultūras un tradīciju sastāvdaļa.

Medības ir nodarbošanās, kas sniedz nozīmīgus sociālos, kultūras, ekonomiskos un vides ieguvumus. Eiropas Medību un dabas aizsardzības federāciju asociācija FACE (*European Federation for Hunting and Conservation*), akcentē, ka medības ir svarīga sociālekonomiskā

darbība, īpaši lauku apvidos. Eiropas Savienībā medības varētu būt aptuveni 16 miljardu eiro vērtas¹.

Šobrīd Latvijā ir gan limitēti, gan nelimitēti medījамie dzīvnieki.

Limitēto medījamo dzīvnieku sugas

- Alnis (*Alces alces*)
- Staltbriedis (*Cervus elaphus*)
- Stirna (*Capreolus capreolus*)
- Meža cūka (*Sus scrofa*)
- Lūsis (*Lynx lynx*)
- Vilks (*Canis lupus*)
- Mednis (*Tetrao urogallus*)
- Rubenis (*Tetrao tetrix*)

Nelimitēto medījamo dzīvnieku sugas

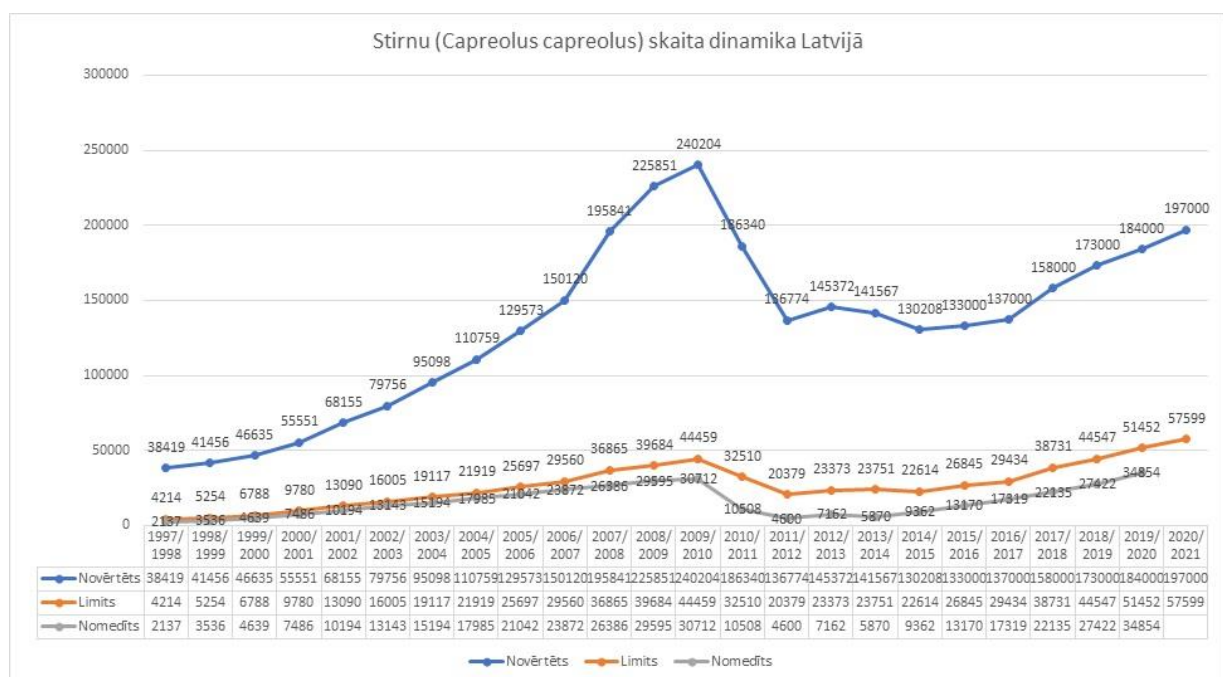
- Bebrs (*Castor fiber*)
- Ondatra (*Ondatra zibethicus*)
- Pelēkais zaķis (*Lepus europaeus*)
- Baltais zaķis (*Lepus timidus*)
- Lapsa (*Vulpes vulpes*)
- Jenotsuns (*Nyctereutes procyonoides*)
- Meža cauna (*Martes martes*)
- Akmeņu cauna (*Martes foina*)
- Āpsis (*Meles meles*)
- Sesks (*Mustela putorius*)
- Amerikas ūdele (*Mustela vison*)
- Klaiņojošs suns
- Klaiņojošs kaķis
- Raķelis (*Tetrao tetrix* x *Tetrao urogallus*)
- Mežzirbe (*Bonasia bonasia*)
- Krīklis (*Anas crecca*)
- Pēlēkā pīle (*Anas strepera*)
- Platknābis (*Anas clypeata*)
- Meža pīle (*Anas platyrhynchos*)
- Pūkšķe (*Anas querquedula*)
- Baltvēders (*Anas penelope*)
- Garkaklis (*Anas acuta*)
- Cekulpīle (*Aythya fuligula*)
- Ķerra (*Aythya marila*)
- Melnā pīle (*Melanitta nigra*)
- Gaigala (*Bucephala clangula*)
- Laucis (*Fulica atra*)
- Sējas zoss (*Anser fabalis*),
- Baltpieres zoss (*Anser albifrons*)
- Kanādas zoss (*Branta canadensis*)
- Meža zoss (*Anser anser*)
- Sloka (*Scolopax rusticola*)
- Pelēkā vārna (*Corvus corone*)

¹ Kenward, R. & Sharp, R. (2008) Use Nationally of Wildlife Resources Across Europe, 117-132.: in Manos, P. & Papathanasiou, J. [eds.] (2008) GEM-CON-BIO: Governance & Ecosystems Management for the Conservation of Biodiversity. Thessaloniki)

- Žagata (*Pica pica*)
- Lauku balodis (*Columba palumbus*)
- Mājas balodis (*Columba livia*)
- Fazāns (*Phasianus colchicus*)
- Dambriedis (*Dama dama*), Muflons (*Ovis orientalis*),
- Sika briedis (*Cervus nippon*)
- Jenots (*Procyon lotor*),
- Nutrija (*Myocastor coypus* Molina)
- Baibaks (*Marmota bobak*)
- Zeltais šakālis (*Canis aureus*)
- Citi²

Medījamo dzīvnieku skaita dinamika atšķiras pa sugām (skatīt ilustrācijas 1-5). Kā redzams 1. ilustrācijā, VMD dati liecina, ka kopumā stirnu skaits Latvijā pieaudzis no 1997./1998.g. medību sezonas līdz 2009./2010.g. medību sezonai, pēc tam tas visai strauji krities līdz 2011./2012.g. medību sezonai, pēc tam turpinot pieaugt. Arī medījamo stirnu limita skaita un nomedīto stirnu skaita tendence ir šāda, tomēr starpība starp kopējo populāciju un nomedīto (arī – atļauto) stirnu skaitu pārskata perioda beigās ir krietni lielāka nekā pārskata perioda beigās. Tas nozīmē, ka kopējais stirnu skaits palielinājies straujāk nekā nomedīto stirnu skaits.

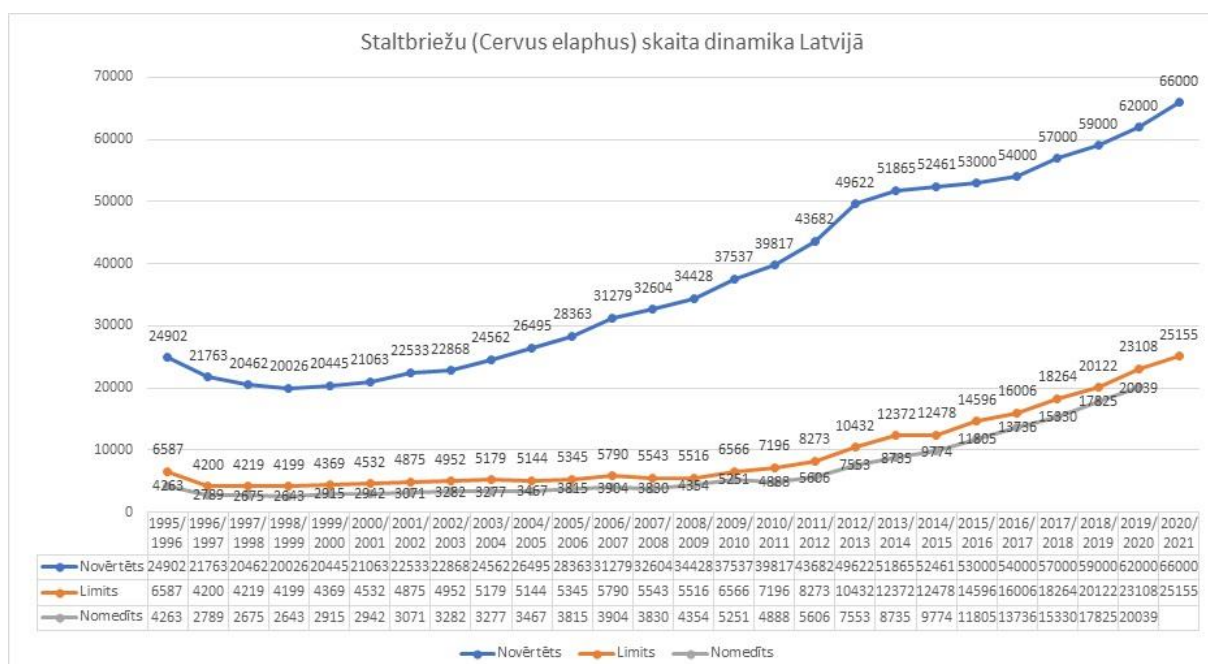
Ilustrācija 1. Stirnu skaita dinamika Latvijā³



² VMD informācija: <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/skaitli-un-fakti?id=766>

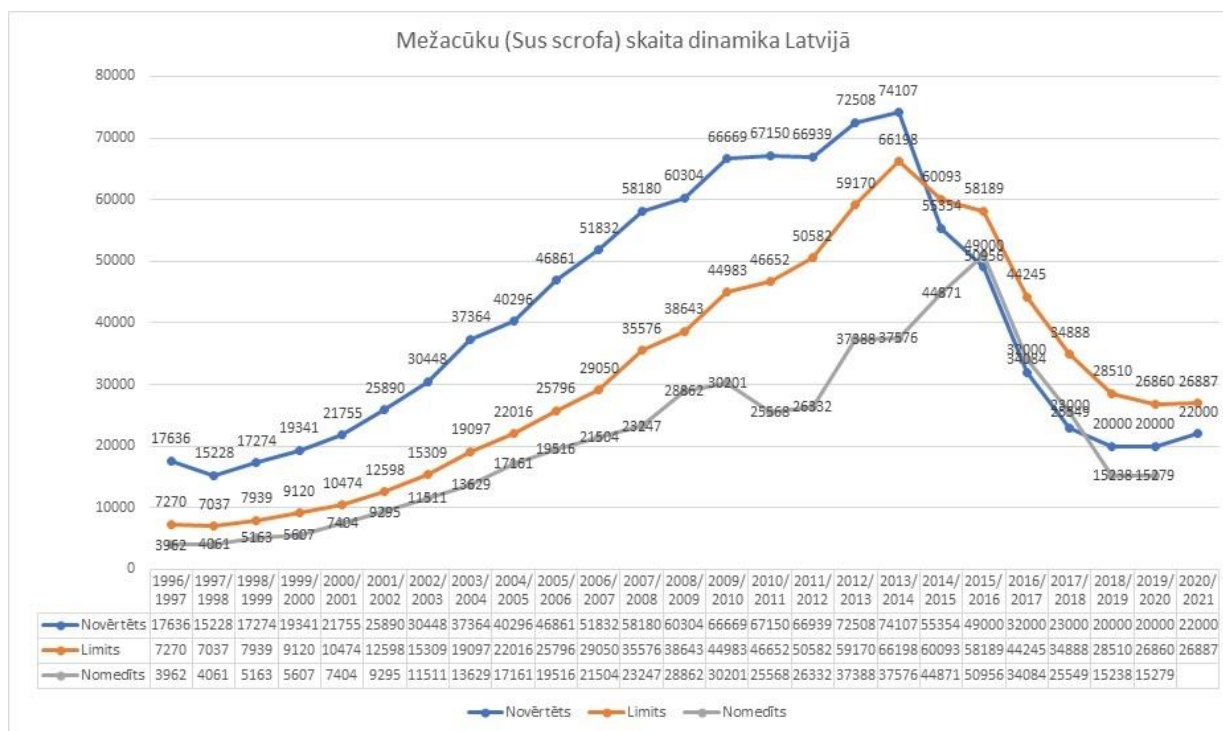
³ VMD dati: <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/skaitli-un-fakti?id=766>

Ilustrācija 2. Staltbriežu skaita dinamika Latvijā⁴



Staltbriežu skaits pārskata periodā ievērojami palielinājies. Palielinājies arī to medījumā limita skaits un nomedīto dzīvnieku skaits, tomēr – ne tik strauji.

Ilustrācija 3. Mežacūku skaita dinamika Latvijā⁵

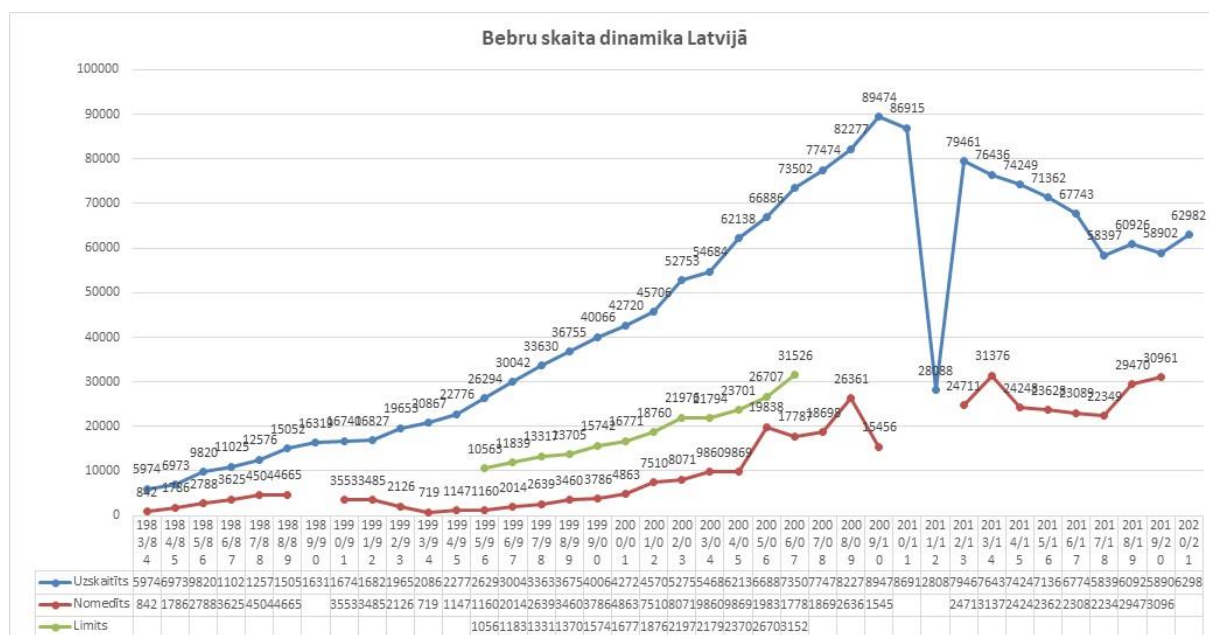


⁴ VMD dati: <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/skaitli-un-fakti?id=766>

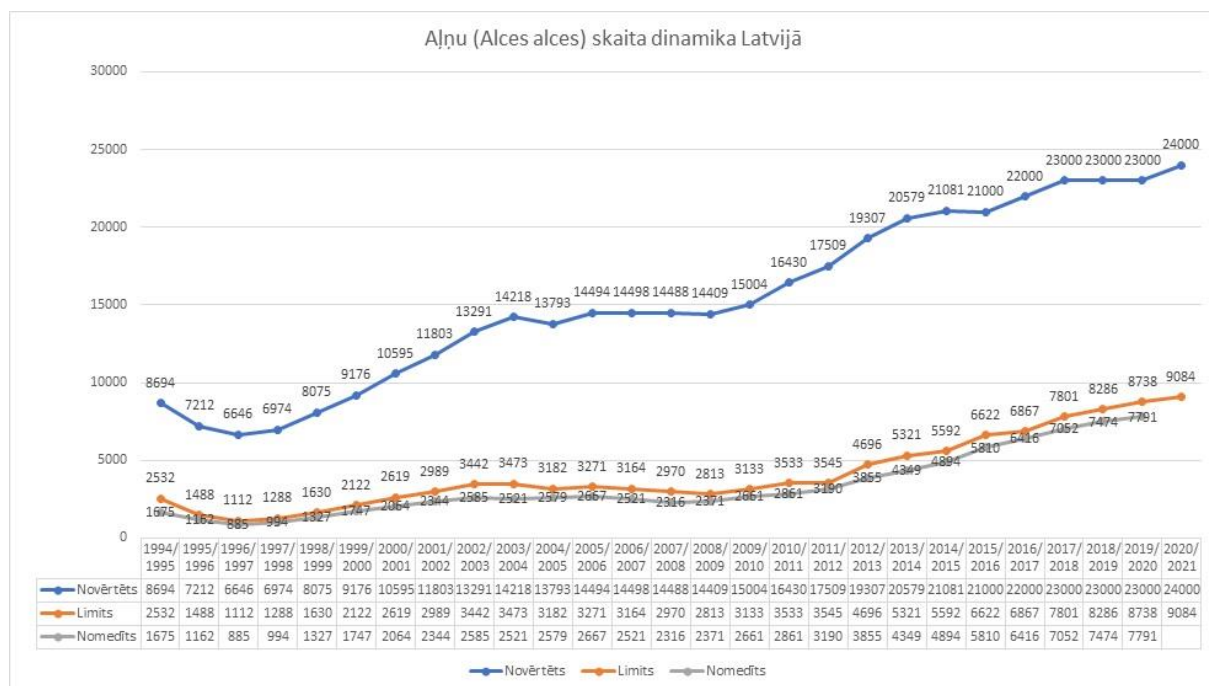
⁵ VMD dati: <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/skaitli-un-fakti?id=766>

Mežacūku skaita dinamika pārskata periodā ievērojami atšķiras no staltbriežu un stirnu skaita dinamikas. To skaits ievērojami samazinājies kopš 2013.gada. Kā redzams 3. ilustrācijā, vietām novērtētais mežacūku skaits ir nedaudz mazāks nekā nomedīto mežacūku skaits.

Ilustrācija 4. Bebru skaita dinamika Latvijā⁶



Ilustrācija 5. Aļņu skaita dinamika Latvijā⁷



Aļņu skaita dinamika līdzinās staltbriežu skaita dinamikai. Arī to populācija palielinājusies salīdzinoši straujāk nekā nomedīto un atļauto dzīvnieku skaits.

⁶ VMD dati: <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/skaitli-un-fakti?id=766>

⁷ VMD dati: <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/skaitli-un-fakti?id=766>

Jāņem vērā, ka medību sniegtie ieguvumi nav vērtējami tikai kvantitatīvi, finansiāli. Tādējādi netiek aptverts plašs vērtību spektrs, kas ir saistīts ar pašām medībām, kā arī ar tām saistītām un no tām atvasinātām darbībām⁸. 2016. gada 27. septembrī Eiropas Parlamentā notikušajā konferencē „Medību ekonomiskā vērtība ES” FACE skaidroja: „Papildus tiešajam ekonomiskajam ieguldījumam (16 miljardi eiro) mednieku brīvprātīgais darbs sugu un biotopu aizsardzībā un apsaimniekošanā veicina arī Eiropas lauku teritoriju attīstību, nodrošinot nodarbinātību, palielinot lauku kopienu sociālo struktūru un nododot nākamajām paaudzēm kultūras identitāti un tradīcijas⁹.” 7 miljoni Eiropas mednieku katru gadu šo kopējo summu tērē par licencēm, nomas maksu, medību ieročiem un munīciju, ekipējumu un ceļojumiem. Tomēr viņu ieguldījums attiecas arī uz sabiedrību un neskaitāmām dabas saglabāšanas darbībām plašā teritorijā (65% ES teritorijas) – dzīvotņu uzlabošanu, savvaļas dabas konfliktu un kaitējuma mazināšanu un uzraudzību, un tas viss veicina lauku apvidu attīstību. /../ Medības un visu ar to saistīto nevar izmērīt tikai naudas izteiksmē. Patiesībā medības jāuzskata arī par ekosistēmas pakalpojumu, kas sniedz nemateriālus ieguvumus Eiropas lauku ekonomikai un laukiem, nodrošinot alternatīvu ilgtspējīgu nodarbinātību, paaugstinot dzīves kvalitāti un nododot nākamajām paaudzēm kultūras identitāti un tradīcijas.¹⁰ Pēc LATMA datiem, Latvijā ir ap 25 tūkst. mednieku, ap 22 tūkst. uzskatāmi par aktīviem.

Medību sniegtie ieguvumi ietver:

- **tiešus ekonomiskus ieguvumus** (mednieku maksājumi par medību atļaujām, aprīkojumu, izmitināšanu utt.);
- **iespējamus izmaksu samazinājumus** (valsts un individuālā līmenī – lauksaimnieku un mežsaimnieku izmaksu samazināšana par dzīvnieku nodarītajiem postījumiem u.c.);
- **ieguvumus vides aizsardzībai** (populāciju līdzsvara regulēšana, ekosistēmu saglabāšana un pārvaldība u.c.);
- **sociālus ieguvumus** (medības kā sociālā un kultūras aktivitāte lauku rajonos, sociālā integrācija u.c.);
- **kultūras un izglītības ieguvumus** (nākotnes mantojums – saiknes ar lauku apvidiem saglabāšana un izpratnes veidošana par ekosistēmas darbību nākamajām paaudzēm).

Tiešie ekonomiskie ieguvumi ir kvantitatīvi visvieglāk aprēķināmais un interpretējamais aspekts; tiešie ekonomiskie ieguvumi arī ir vismazāk apšaubītie un diskutētie ieguvumi. Tie ietver gan medību procesuālo vērtību – mednieku maksājumus par medību atļaujām, medību ieročiem, munīciju, apģērbu, infrastruktūras objektiem (ēdināšana, nakšņošana, medību bāzes/nami), gan iegūtā medījuma (gaļas un ādas) un trofeju (ragu, galvaskausu, ādas un kažokādas, zobu un ilkņu, spalvu un citu ķermeņa daļu) tirgus vērtību. Tomēr, veicot izdevumu un ieguvumu aprēķinus, jāņem vērā arī medībās apsaimniekotās/izmantotās zemes platības – medības reizēm paaugstina un reizēm samazina to vērtību, jo alternatīvi zemes apsaimniekošanas režīmi, piemēram, aizsargājamās teritorijas, zemes īpašniekiem bieži rada alternatīvas izmaksas, ierobežojot iespējas. Savukārt medību teritorijai ar kontrolētu populāciju un dzīvnieku skaitu piemīt noteikta, kvantitatīvi aprēķināma ainaviskā vērtība.

Eiropas Dabas Pētījumu Žurnāla 64.laidienā (2018) ir detalizēti raksturots, kas jāņem vērā, veicot šādus aprēķinus: „Medījamie dzīvnieki rada vērtības atsevišķiem medniekiem un sabiedrībai kopumā. Individīdiem piešķirtās vērtības parasti ietver gan lietojamās, gan nelietojamās vērtības. Lietojamās vērtības ietver vērtības, kas saistītas ar resursa aktīvu izmantošanu, piemēram, gaļas vērtību, medību procesu un dzīvnieku apskati, savukārt nelietojamās vērtības ietver visas citas vērtības, kas neietilpst lietojamo vērtību kategorijā, piemēram, vērtības, kas piešķirtas medījamajam dzīvnieku esamībai. Parasti ir viegli novērtēt indivīdu iegūtā medījuma gaļu, izmantojot attiecīgās tirgus cenas. Citas vērtības, piemēram,

⁸ <https://www.face.eu/nature-conservation/economics-of-hunting/>

⁹ <https://www.face.eu/2016/09/hunting-in-europe-is-worth-16-billion-euros/>

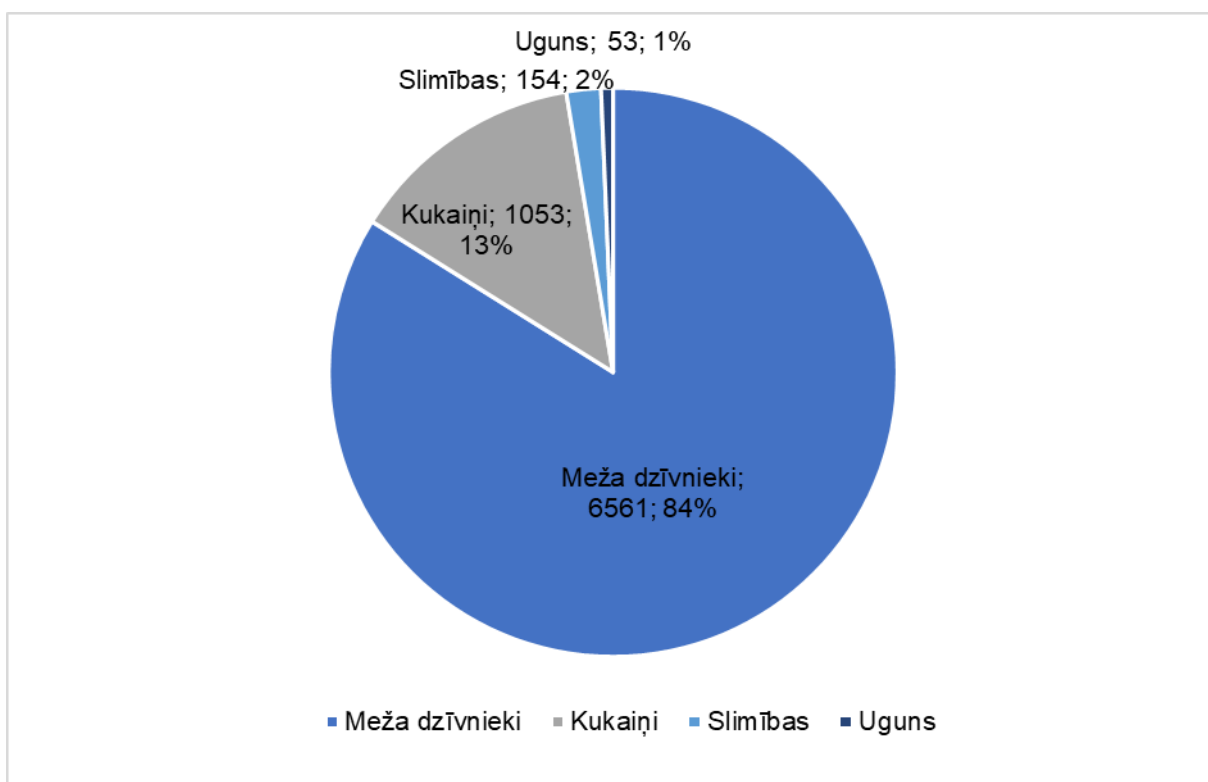
¹⁰ <https://www.face.eu/2016/09/hunting-in-europe-is-worth-16-billion-euros/>

atpūtas, skatīšanās un nelietojamās vērtības, kuras netiek pārdotas tirgos, var būt grūtāk izmērīt. Savvaļas dzīvnieku vērtību var sasaistīt, piemēram, ar zemes tirgus cenu.¹¹”

Iespējamo izmaksu samazināšana. Dzīvnieku nodarītie postījumi mežsaimniecības un lauksaimniecības nozarēm ik gadu nodara ievērojamu kaitējumu (vilku apdraudējums ganāmpulkiem, bebru nodarījumi mežsaimniekiem, mežacūku postījumi tīrumos, pārnadžu sagādātie zaudējumi mežkopjiem un augļkopjiem u.c.), radot izmaksas gan atsevišķiem zemes īpašniekiem, gan valsts budžetam, kad nākas izmaksāt kompensācijas par radītajiem zaudējumiem.

Postījumu apjoms ir dažāds. Piemēram, LVM aprēķināts, ka 2020.gadā 84% no visa LVM postījumu apjoma hektāros jeb 6561 ha postījumu veikuši meža dzīvnieki (skat. ilustrāciju Nr.1).

Ilustrācija 6. LVM Meža bojājumu apjoms 2020.gadā, ha¹²

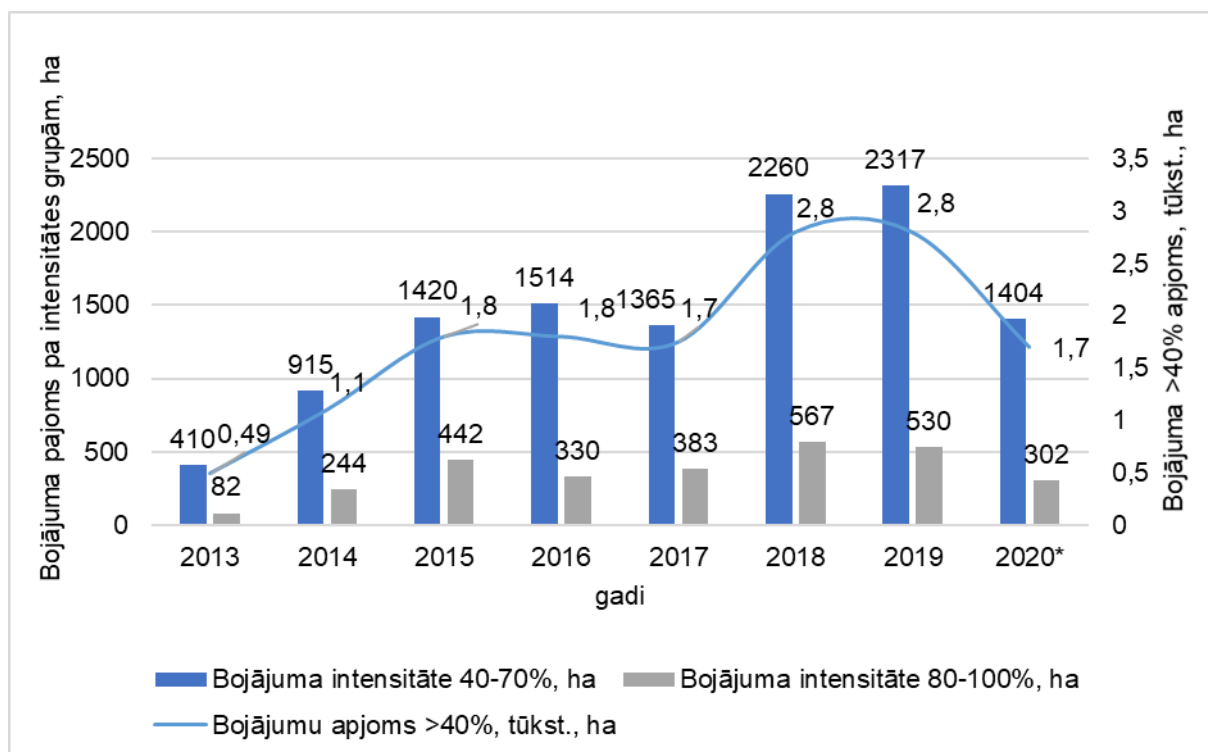


Vērtējot dažādu postījumu dinamiku, redzams, ka pēdējo gadu laikā kopumā palielinās reģistrēto briežu dzimtas dzīvnieku veiktie postījumi.

¹¹ <https://link.springer.com/article/10.1007/s10344-018-1180-3>

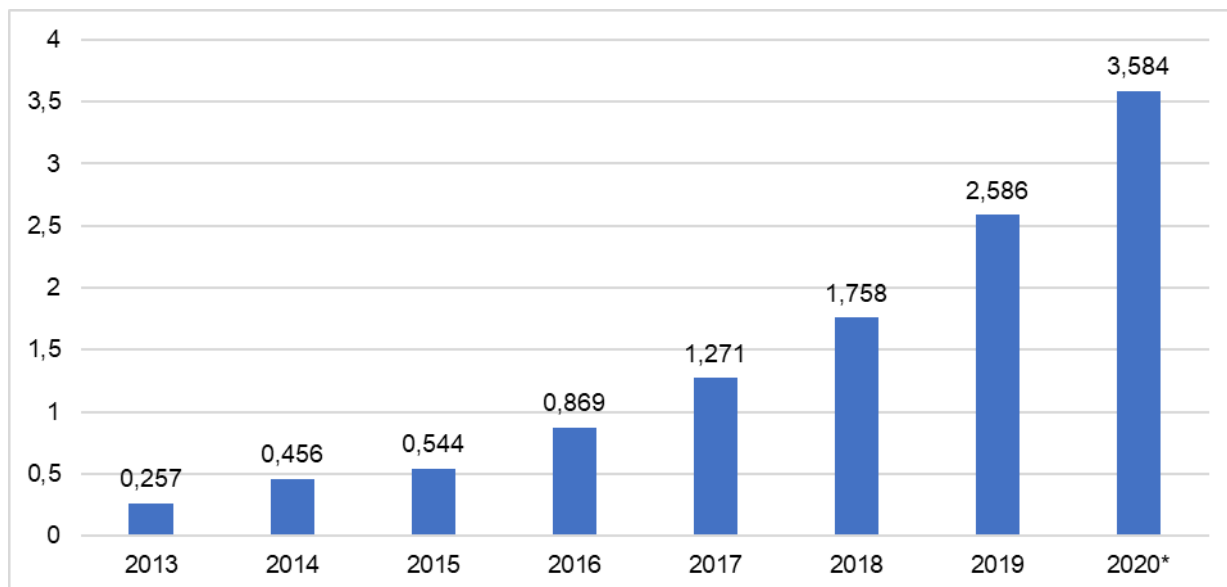
¹² LVM apkopotā informācija

Ilustrācija 7. Reģistrēto briežu dzimtas dzīvnieku bojājumu apjoms pa gadiem (2013.-2020.g.)¹³



Lai aizsargātos pret postījumiem, LVM veic finansiālus ieguldījumus. Arī to apjoms pēdējo gadu laikā ievērojami palielinās.

Ilustrācija 8. Aizsardzības izmaksas, kopā 2013.-2020.g., milj. EUR¹⁴

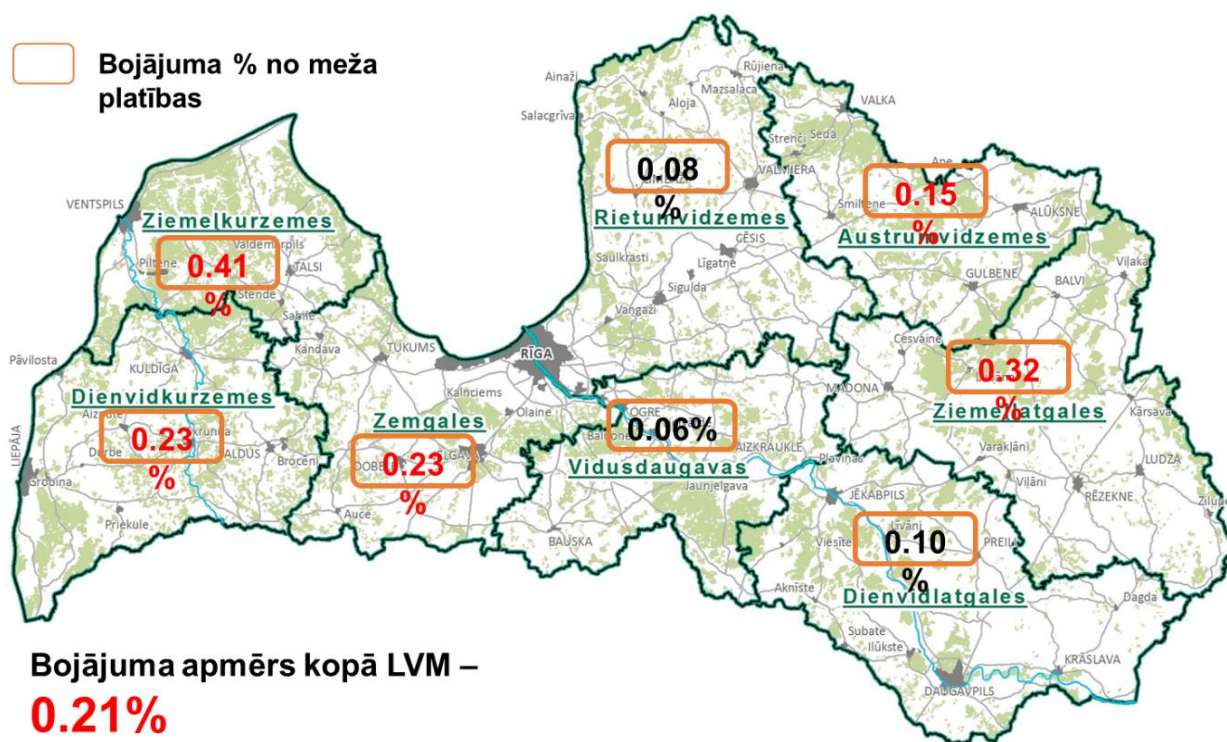


Postījumu apmēri redzami arī, aprēķinot postījumus procentos no meža apjoma (9. ilustrācija), kā to nosaka Latvijas Republikas Ministru kabineta rīkojumā "Par Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēm 2015.- 2020.gadam", kur noteikts, ka medījamo dzīvnieku nodarīto postījumu apmērs nepalielinās 0.15 % no meža platības.

¹³ LVM aprēķini

¹⁴ LVM aprēķini

Ilustrācija 9. Briežu dzimtas dzīvnieku nodarītais bojājuma apjoms %, LVM 2019.gadā¹⁵



Jāņem vērā, ka visus postījumu grūti uzskaitīt tieši datu trūkuma dēļ. Mednieku loma postījumu radīto izdevumu samazināšanā nav apšaubāma. Ar medījamiem dzīvniekiem saistīto datu trūkums veido vairākas problēmas:

- 1) trūkst kvalitatīvas informācijas par:
 - a. dzīvnieku nodarītajiem postījumiem;
 - b. medību rezultātiem;
 - c. dzīvnieku novērojumiem;
 - d. ceļu satiksmes negadījumiem, kuros cietuši/bojā gājuši savvaļas dzīvnieki;
- 2) tā kā datu trūkst, nav iespējams pieņemt datus balstītus lēmumus;
- 3) tā kā datu trūkst, nav iespējams prasīt atbildību no lēmumu pieņēmējiem;
- 4) līdz ar to zemes īpašniekiem, medniekiem zūd motivācija iesaistīties diskusijā.¹⁶

leguvumi vides aizsardzībai. Šis medību aspekts ir saistīts ar interešu sadursmi mežsaimniecības un lauksaimniecības nozaru pārstāvju intereses bieži nonāk konfliktā ar dabas aizsardzības speciālistu – un vēl biežāk ar dabas aizsardzības entuziastu – viedokļiem.

Pēdējā laika vides aizsardzības diskursā medības arvien biežāk tiek nodēvētas par lielu apdraudējumu videi, tiek vainotas sugu zaudēšanas un biotopu pasliktināšanās procesos, kā arī dēvētas par morāli nepieņemamu darbību. Tomēr, pēc ES dalībvalstu ziņotajiem datiem, medības rada tikai 0,66% no visiem sugu un biotopu apdraudējumiem, turklāt liela daļa no šī apdraudējuma ir saistīta ar nelegālām medībām, nevis medībām kopumā. Lielāku

¹⁵ LVM aprēķini

¹⁶ 2018.gadā izveidotā darba grupa ar mērķi izstrādāt vadlīnijas un priekšlikumus izmaiņām normatīvos aktos briežu dzimtas dzīvnieku populācijas apsaimniekošanas organizēšanai (Zemkopības ministrija, Valsts meža dienests, Biedrība „Zemnieku saeima”, Biedrība „Latvijas Meža īpašnieku biedrība”, AS „Latvijas valsts meži”, Biedrība „Latvijas Mednieku asociācija”, Biedrība „Latvijas mednieku savienība”, Biedrība „Medniekiem.lv”, LVMI Silava

apdraudējumu nekā medības videi rada (intensīvā) lauksaimniecība, mežsaimniecība un klimata pārmaiņas¹⁷.

Eiropas Bioloģiskās daudzveidības ilgtspējīgas izmantošanas potenciāla pētījuma gala ziņojumā¹⁸, koncentrējoties uz medību sociālo, kultūras, ekonomisko un ekoloģisko vērtību un ietekmes novērtējumu, atzīts, ka medības ir saistītas ar bioloģiskās daudzveidības ilgtspējīgu izmantošanu; medības tiešā veidā ietekmē medijamās sugas un netieši arī nemedijamās sugas – ar medībām saistītu apsaimniekošanas darbību dēļ. Medības ir senas attiecības starp cilvēku un dabu, un tāpēc tās var darboties kā līdzeklis efektīvas vides aizsardzības politikas veidošanai. No vienas puses medības atbalsta bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu biotopu saglabāšanu, no otras puses pastāv arguments, ka nekontrolētas medības var izraisīt pārmērīgu populāciju samazinājumu un līdz ar to zemes izmantošanas izmaiņas un ar to saistītās bioloģiskās daudzveidības zudumu, piemēram, dažū plēsēju nelikumīga apkarošana vai svešzemju sugu ieviešana un papildu barošana, lai palielinātu medījumu blīvumu. Domājams, ka šī problēma ir saistīta tikai un vienīgi ar gudru un pamatotu medību jomas regulējumu un pārvaldību nevis medību nozīmes apšaubīšanu. Jo precīzāki un operatīvāki būs medībās iegūtie dati, jo veiksmīgāk būs iespējams veidot medību politiku, kā arī uzlabot sabiedrības izpratni par medību nozīmi. Turklāt medības var izmantot ne tikai populāciju palielināšanai vai samazināšanai, bet arī kā objektīvs informācijas avots par populāciju aktuālo situāciju un par to, kā cilvēki mijiedarbojas ar bioloģisko daudzveidību, jo medības norisinās dažāda veida dzīvotnēs, dažāda veida īpašumos un izkļiedēti visā valsts teritorijā. Savukārt iegūtie medību dati palīdz izstrādāt uz bioloģisko daudzveidību orientētu ilgtspējīgu medību politiku, kurā saskaņoti ieinteresēto pušu viedokļi. Iespējams, ka, iegūstot arvien precīzākus datus un izdarot uz pierādījumiem balstītus secinājumus, izrādīsies, ka konfliktējošo pušu – tautsaimniecības un vides aizsardzības jomu – viedokļi nemaz nav tik nesavienojami.

Sociālie ieguvumi. Mednieku ieguldījums cilvēku sabiedrības pasargāšanā no bīstami slimiem un agresīviem dzīvniekiem ir ievērojams. Tomēr medības ir tik svarīgs cilvēka un dabas mijiedarbības veids, ka tās ir cieši saistītas arī ar kultūras modeļiem un vērtību sistēmām. Dažādas sociālās grupas dažādās vietās medībām piedēvē dažādu sociālo vērtību. Medības ir uzskatāmas par sociālo attiecību, dzīvesveida un kultūras virzītājspēku lauku kopienās; medības ir jēgpilnas, ētiskas, nepieciešamas apsaimniekošanai, raksturīgas cilvēka dabai, un tās mums daudz ko stāsta par cilvēku attiecībām ar citām sugām; atšķirīgi „noteikumi” dzīvnieku nonāvēšanai dažādos kontekstos mums stāsta par nozīmēm, uztveri un vērtībām, kas saistītas ar plašākām cilvēka un dabas attiecībām. Tieši sociālo aspektu dēļ vieni ar medībām saistītas darbības vērtē kā vietējās kultūras sastāvdaļu, bet citi tās sauc par „barbarismu”. Strīdi par medībām atspoguļo daudzās sociālās un interešu grupas ar atšķirīgiem uzskatiem un iesakņojušos nostāju. Iegūstot precīzākus un aktuālākus medību datus, būs vieglāk izplatīt informāciju un pamatot medību nozīmi ne tikai zinātnieku un dabas aizsardzības speciālistu mērķauditorijai, bet arī interešu – bieži vien pretēju - grupām un plašākai sabiedrībai.

Pie sociālajiem aspektiem pieder plaši apspriestais medību morāles jautājums – liela daļa publisko debašu par medībām ir saistīta ar dažādu medību veidu un pieeju morālās pieņemamības uztveri. Lai arī tehniski medības var saprast kā savvaļas dzīvnieku nonāvēšanu, tomēr, atšķirībā no gadsimtiem senas vēstures, kad medījums bija izšķirošs iztikas avots, mūsdienās nonāvēšana bieži vien nav galvenais medību motīvs. „Daudziem medniekiem ideja rūpēties par savvaļas dzīvniekiem un zemi ir izšķiroša viņu medību izpratnē. Pamatdoma ir tāda, ka cilvēki jau ir iejaukušies dabā, tāpēc tā ir jāpārvalda – ne tikai cilvēku, bet arī pašas dabas dēļ. Šāda veida attiecības ar savvaļas dzīvniekiem tiek uzskatītas par daļu no dziļākas vienotības ar dabu, kas nozīmē būt daļai no dabas fiziskā nozīmē. Mednieki apgalvo, ka, ja cilvēkiem ir jābūt dabas daļai, tad mums ar to ir arī jāsadarbojas – gan kā

¹⁷ <https://www.face.eu/2021/02/nature-is-under-pressure-but-not-from-hunting-fact-checking-the-eus-state-of-nature-report/>

¹⁸ <https://cordis.europa.eu/project/id/212160/reporting>

„plēsējiem”, gan kā sargiem un pārvaldniekiem.¹⁹ Ideja par medniekiem kā pārvaldniekiem veicina medību morālo pamatojumu un, kas ir vēl svarīgāk, ietver simbolisku medību teritorijas, neatkarīgi no tās īpašumtiesībām, uztveršanu kā „savējo” – ar no tā izrietošo atbildības sajūtu, rūpēm par dzīvniekiem, zemi un mežu. Neskatoties uz atšķirībām, medniekiem un dabas aizstāvjiem ir daudz līdzīgu domu un vērtību. Apsaimniekošanas ideja, ko atbalsta daudzi mednieki, norāda uz potenciālu platformu pastiprinātai abu grupu sadarbībai. Tas potenciāli varētu radīt platformu vienprātības panākšanai, kas varētu izrādīties vērtīgi arī no pārvaldības viedokļa un palīdzētu atrisināt konfliktus. „Zemes morālā piesavināšanās neatkarīgi no likumīgajām īpašuma tiesībām ir spēcīgs faktors **kolektīvās identitātes veidošanā lauku apvidos.**”²⁰

Kultūras un izglītības ieguvumi. Medības var dot nozīmīgu ieguldījumu lauku tūrismā, ekotūrismā, darbavietu radīšanā un vietējo tradīciju saglabāšanā. Medības ir viens no senākajiem cilvēku nodarbošanās (barības iegūšanas) veidiem, sākotnēji izmantojot pīķus, vāles, kā arī lokus un bultas. Lielai daļai mednieku vēsturiskā saikne ir būtiska motivācija – piemēram, kad vecvecvectēvs ir bijis mednieks, un viņš nevar iedomāties ne savu, ne mazmazbērnu dzīvi bez medībām. Būtiski, ka medību vēsturiskā mantojuma aspektā cieši savijas ne tikai medību procesa tradīcijas nodošana, bet arī vēlme saglabāt Latvijas lauku kultūrainavu, mednieku kolektīvu tradīcijas, kā arī no pilsētām atbraukušo medību dalībnieku saiknes veidošana gan ar dabu, gan lauku cilvēkiem, tādējādi samazinot strauji augošo plaisu starp urbāno un rurālo dzīvesveidu un izpratni. Mednieki ir tie, kuri ļoti labi pārzina meža ekosistēmu un tās faunu, līdz ar to viņi var ar to iepazīstināt pārējo sabiedrību, kā arī pirmie pamanīt kādas satraucošas tendences (piem., invazīvu sugu parādīšanos) un par tām informēt speciālistus.

Tomēr jāņem vērā, ka medībām piemīt visas uzskaitītās vērtības tikai tajā gadījumā, ja tās ir sabalansētas, tas ir, ja tautsaimniecības ekonomiskie ieguvumi neliedz realizēt vides aizsardzības pasākumus, ja pārmērīgi regulējumi un ierobežojumi netraucē galvenajām mednieku kopienas sociālajām interesēm utt. Kā redzams iepriekš ievietotajās VMD datu ilustrācijās par medījamo dzīvnieku skaita dinamiku Latvijā, to skaits ir sabalansēts. Tātad medības Latvijā var uzskatīt par vides apsaimniekošanas veidu, kas regulē medījamo dzīvnieku skaitu ilgtermiņā, rūpējoties arī par sabiedrības drošību, kā arī lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību²¹.

¹⁹ <https://cordis.europa.eu/project/id/212160/reporting>

²⁰ <https://cordis.europa.eu/project/id/212160/reporting>

²¹ <https://www.latma.lv/lv/medibas-latvija/>

Noteiktās lietotāju vajadzības

Kā minēts iepriekšējās nodaļās, darba gaitā secināts, ka vērojama vajadzība pēc ticamiem datiem, kas raksturotu medījamo dzīvnieku populāciju dinamiku, kā arī ļautu vērtēt dzīvnieku nodarīto postījumu apjomu.

Ticami, savlaicīgi iegūti, augstas kvalitātes dati nepieciešami, lai pieņemtu kvalitatīvus lēmumus, kas atbilst situācijai dabā. Dati iegūstami apvienojot stiprās puses esošajā situācijā – mednieku, zemju īpašnieku (mežsaimnieku, lauksaimnieku), Valsts meža dienesta, zinātnisko darbinieku, novērotāju u.c. iesaistīto pušu resursus.

Dzīvnieku novērojumi

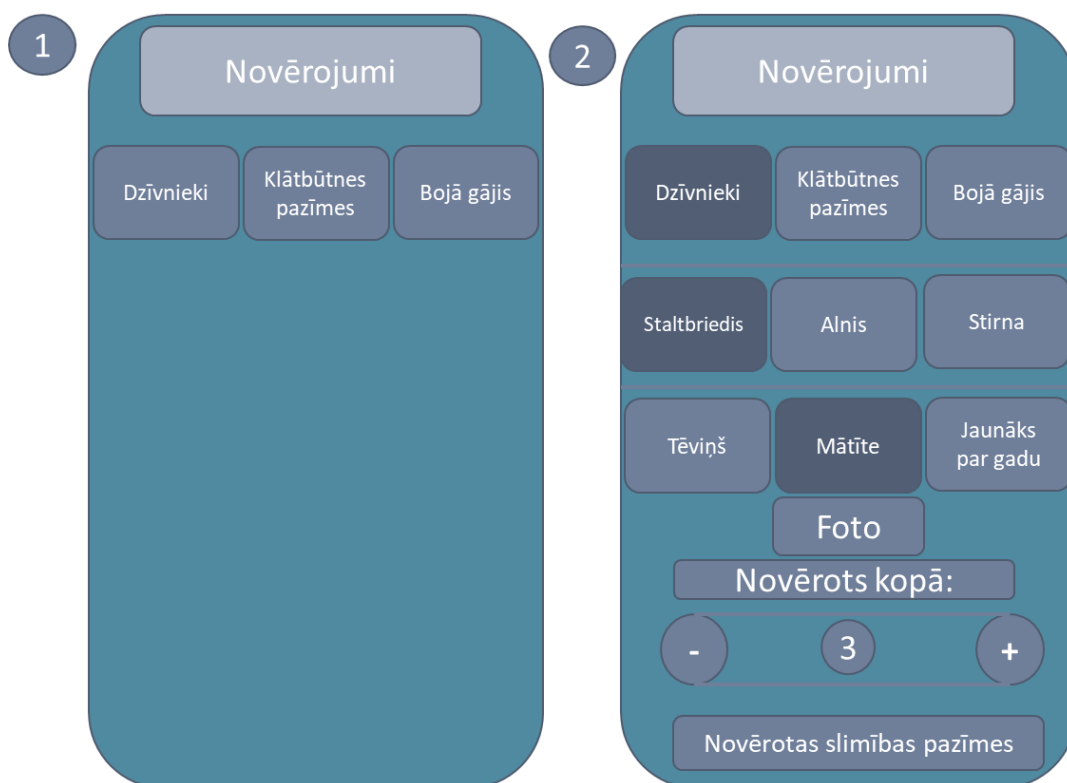
Savvaļas dzīvnieku skaitu un tā izmaiņas pilnīgi precīzi noteikt nav iespējams. Tomēr datu ticamību iespējams uzlabot, reģistrējot ticamus datus par dabā novērotajiem dzīvniekiem, bojā gājušiem dzīvniekiem un dzīvnieku nodarītajiem postījumiem.

Novērojumi – dzīvnieki

Lai Lietotnē reģistrētu datus par dzīvniekiem novērotiem dzīvniekiem, Lietotnē jānodrošina šādu lietotāju vajadzību izpilde:

1. Nospiežot pogu «Novērojumi», atveras trīs izvēlnes: a) dzīvnieki, b) klātbūtnes pazīmes, c) bojā gājis.
2. Nospiežot «Dzīvnieki», atveras sugu katalogs (nosaukums un zīmējums), kuru var stumt kā pa lenti pa labi vai pa kreisi. Sugu katalogs piezīmēs.
3. Nospiežot konkrētu sugu, atveras foto iespēja (foto ne obligāts) un iespēja ievadīt skaitu pa dzimumiem un jaunākam par gadu vai ievadīt skaitu nenoteiktam dzimumam, vecumam.
 1. Neizvēloties nevienu no dzimuma vai vecuma, var ievadīt redzēto kopējo indivīdu skaitu (nesadalīto).
 2. Izvēloties kādu no dzimuma vai vecuma izvēlnēm, «Novērots kopā» pazūd un paliek iespēja ievadīt konkrēto vecuma vai dzimuma sk.
4. Nospiežot «Novērotas slimības pazīmes», atveras teksta lodziņš brīvai ievadei vai PVD definētām izvēlnēm.
5. Novērojumu fiksēšanas datums un koordinātas automātiski tiek ievadītas arī pie bides.
6. Beigās poga «Saglabāt un nosūtīt»

Ilustrācija 10. Lietotāju vajadzības reģistrēt dzīvu dzīvnieku novērojumu Lietotnē²²



Novērojumi – bojā gājuši dzīvnieki

Lai Lietotnē reģistrētu bojā gājušus dzīvniekus, nepieciešams nodrošināt šādu lietotāju vajadzību izpildi:

1. Nospiežot pogu «Novērojumi» atveras trīs izvēlnes: a) Dzīvnieki, b) Klātbūtnes pazīmes, c) Bojā gājis.
2. Nospiežot «Bojā gājis» atveras sugu katalogs (nosaukums un zīmējums), kuru var stumt kā pa lenti pa labi vai pa kreisi. Sugu katalogs piezīmēs. Ir arī «Cits», kuram pievieno foto.
3. Nospiežot konkrētu sugu atveras izvēlnes «Notriekts», «Kritis», «Noplēsts».
4. Nospiežot kādu no izvēlnēm «Notriekts», «Kritis», «Noplēsts» atveras foto iespēja un iespēja ievadīt skaitu pa dzimumiem un jaunākam par gadu vai ievadīt skaitu nenoteiktam dzimumam, vecumam.
 1. Neizvēloties nevienu no dzimuma vai vecuma var ievadīt bojā gājušo kopējo indivīdu skaitu (nesadalīto).
 2. Izvēloties kādu no dzimuma vai vecuma izvēlnēm «Bojā gājis kopā» pazūd un paliek iespēja ievadīt konkrēto vecuma vai dzimuma sk.
5. Nospiežot «Novērotas slimības pazīmes» atveras teksta lodziņš brīvai ievadei vai PVD definētām izvēlnēm.
6. Novērojumu fiksēšanas datums ievadās automātiski arī pie bildes.
7. Beigās poga «Saglabāt un nosūtīt»

²² Izmantots attēls no Lietotnes veidošanas darba procesa

Ilustrācija 11. Lietotāju vajadzības reģistrēt dzīvu dzīvnieku novērojumu Lietotnē²³



Novērojumi – dzīvnieku klātbūtnes pazīmes

Lai Lietotnē reģistrētu dzīvnieku klātbūtnes pazīmes, nepieciešams nodrošināt šādu lietotāju vajadzību izpildi:

1. Nospiežot pogu «Novērojumi» atveras trīs izvēlnes: a) Dzīvnieki, b) Klātbūtnes pazīmes, c) Bojā gājis.
2. Nospiežot «Klātbūtnes pazīmes» atveras sugu katalogs (nosaukums un zīmējums), kuru var stumt kā pa lenti pa labi vai pa kreisi. Sugu katalogs piezīmēs.
3. Nospiežot konkrētu sugu atveras izvēlnes «Pēdas», «Ekskrementi», «Miga/Ligzda», «Cits».
4. Atkarībā no nospiegtās izvēlnes iespējams ievadīt papildus informāciju (skat. tabulu Nr. 3)

Tabula Nr. 3. Lietotnē papildus ievadāmā informācija

Pēdas	Ekskrementi	Miga/Ligzda	Cits
Foto obligāts	Foto obligāts	Foto obligāts	Foto obligāts
Ievada identificēto dzīvnieku skaitu	-	-	Tekstlodziņš
Spiež vairošanās Jā, ja pēc pēdām konstatējams jaunāks par gadu	-	Spiež vairošanās Jā, ja ligzda ar olām	

5. Novērojumu fiksēšanas datums ievadās automātiski pie bīdes.
6. Beigās poga «Saglabāt un nosūtīt»

²³ Izmantots attēls no Lietotnes veidošanas darba procesa

Postījumi mežsaimniecībai

Lai Lietotnē reģistrētu postījumus mežsaimniecībai, nepieciešams nodrošināt šādu lietotāju vajadzību izpildi:

1. Iespēja ielikt punktu vai nospiegt vienu no Jā vai Nē;
2. Ar roku ievadāms skaitlis;
3. Jāvar norādīt vairākas sugas vienlaicīgi. Varbūt var veidot tā, ka piemēram nospiežot «bojātā koku suga» atveras izvēlne ar piedāvājumu. Uzspiežot «Cita» aktivizējas iespēja ierakstīt sugu ar roku.
4. Iespēja izvēlēties vienu no divām 5%< vai 5%>

Ilustrācija 12. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus mežsaimniecībai Lietotnē – 1²⁴

5. Iespēja nospiegt vairākas sugas. Nospiežot pogu «cits» aktivizējas iespēja ierakstīt sugu ar roku;

5-6. atkarībā no izvēlētas dzīvnieku sugas atveras bojājuma veids ar bojājuma veida izvēlni:

- a) Ja sugai tiek nospiests «Alnis, Staltbriedis, Stirna» katrs atsevišķi vai ar kādu kopā, tad «bojājuma veids» piedāvā: «Nokosta vai nolauzta galotne», «Nobrāzta miza», kurus var nospiegt pa vienam vai kopā ar kādu;
- b) Ja sugai tiek nospiests «Bebres», tad atveras «Nograuzti koki» «Appludināta mežaudze», kurus var nospiegt pa vienam vai abus kopā ;
- c) Ja sugai tiek nospiests «Zaķis», tad automātiski pielasās «Nobrāzta miza»;
- d) Ja izvēlas dzīvnieku sugu «cits», tad pēc manuālas sugas ievadīšanas un akceptēšanas atveras logs ar bojājuma veids un manuāli ievadāmu lodziņu, kurā var aprakstīt bojājuma veidu (noteikts ievadāmo zīmju skaits).

²⁴ Izmantots attēls no Lietotnes veidošanas darba procesa

Ilustrācija 13. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus mežsaimniecībai Lietotnē – 2²⁵

2

Postījumi mežsaimniecībai

5. Bojājumus nodarījušā dzīvnieku suga:

Alnis Zaķis

Staltbriedis cits

Stirna

Bebrs

6. Bojājuma veids:

Nokosta vai nolauzta galotne

Nobrāzta miza

Apkosti sānu dzinumi

Nograuzti koki

Appludināta mežaudze

7. nospiežot pogu «Bojājumu fotogrāfija» atveras iespēja caur lietotni veikt fotogrāfiju ar automātisku GPS punktu ielasi;

8. Pēdējā darbība par postījumiem, lai nosūtītu datus uz serveri.

Ilustrācija 14. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus mežsaimniecībai Lietotnē – 3²⁶

3

Postījumi mežsaimniecībai

7. Bojājumu fotogrāfija

8. Saglabāt un nosūtīt

Postījumi infrastruktūrai

Lai Lietotnē reģistrētu postījumus infrastruktūrai, nepieciešams nodrošināt šādu lietotāju vajadzību izpildi:

²⁵ Izmantots attēls no Lietotnes veidošanas darba procesa

²⁶ Izmantots attēls no Lietotnes veidošanas darba procesa

1. izvēlas vienu no piedāvātajām iespējām, ja liek «cits», atveras iespēja ievadīt ar roku (ierobežotu zīmju tekstlodziņš);
2. Izvēlas vai nu bebrs, vai «cits»- atveras iespēja ievadīt ar roku (ierobežotu zīmju tekstlodziņš);
3. Brīvi ievadāms noteiktu zīmju skaits.

Ilustrācija 15. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus infrastruktūrai Lietotnē²⁷

4. nospiežot pogu «Bojājumu fotogrāfija», atveras iespēja caur lietotni veikt fotogrāfiju ar automātisku GPS punktu ielasi;
5. Pēdējā darbība par postījumiem, lai nosūtītu datus uz serveri.

Ilustrācija 16. Lietotāju vajadzības reģistrēt postījumus infrastruktūrai Lietotnē – 2²⁸

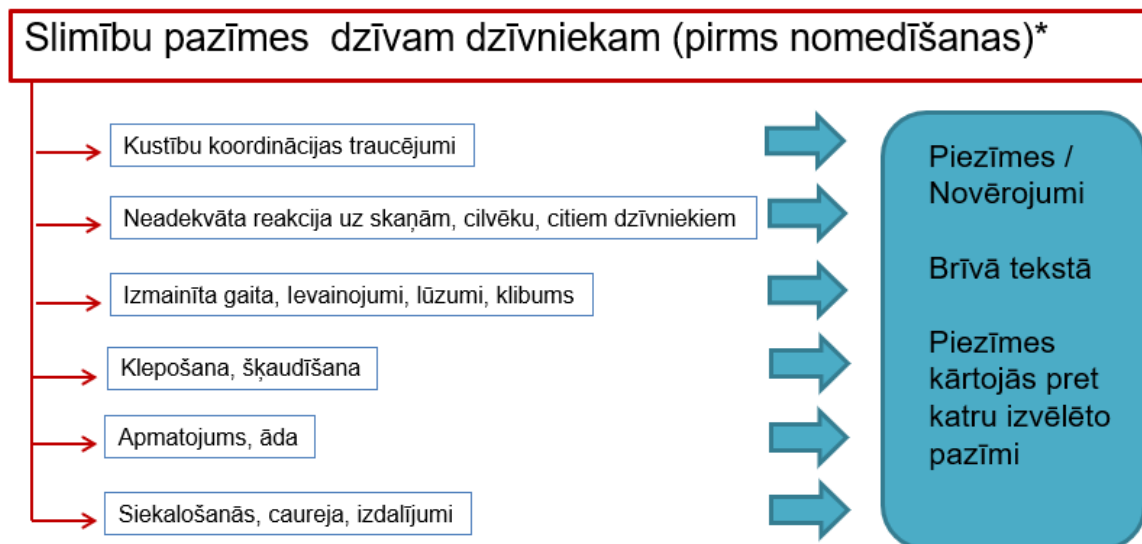
²⁷ Izmantots attēls no Lietotnes veidošanas darba procesa

²⁸ Izmantots attēls no Lietotnes veidošanas darba procesa

Slimību pazīmju reģistrēšana dzīvniekam

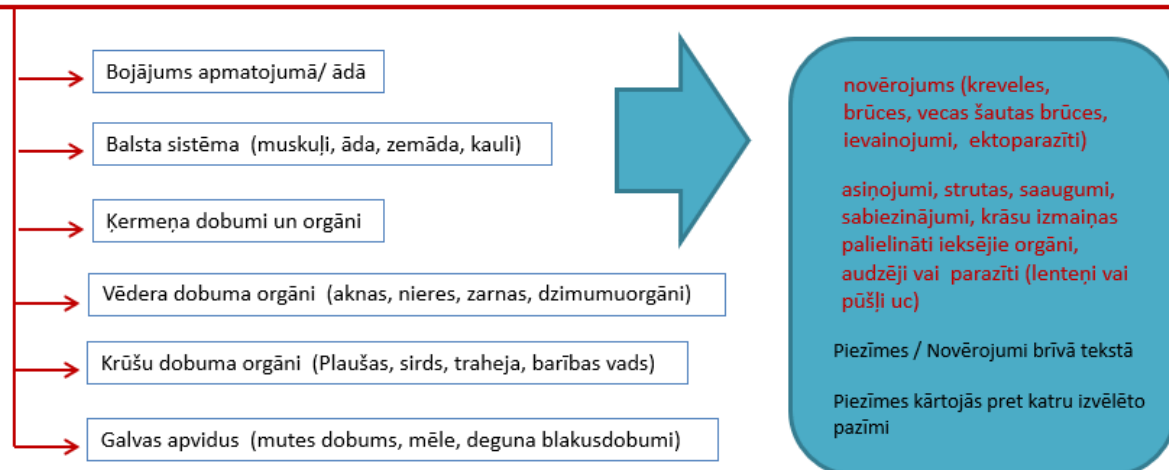
Lai reģistrētu dzīvnieku slimību pazīmes, jāizpilda lietotāju vajadzības, kas raksturotas 17., 18. ilustrācijā.

Ilustrācija 17. Dzīvnieku slimības pazīmju reģistrēšana Lietotnē -1



Ilustrācija 18. Dzīvnieku slimības pazīmju reģistrēšana Lietotnē - 2

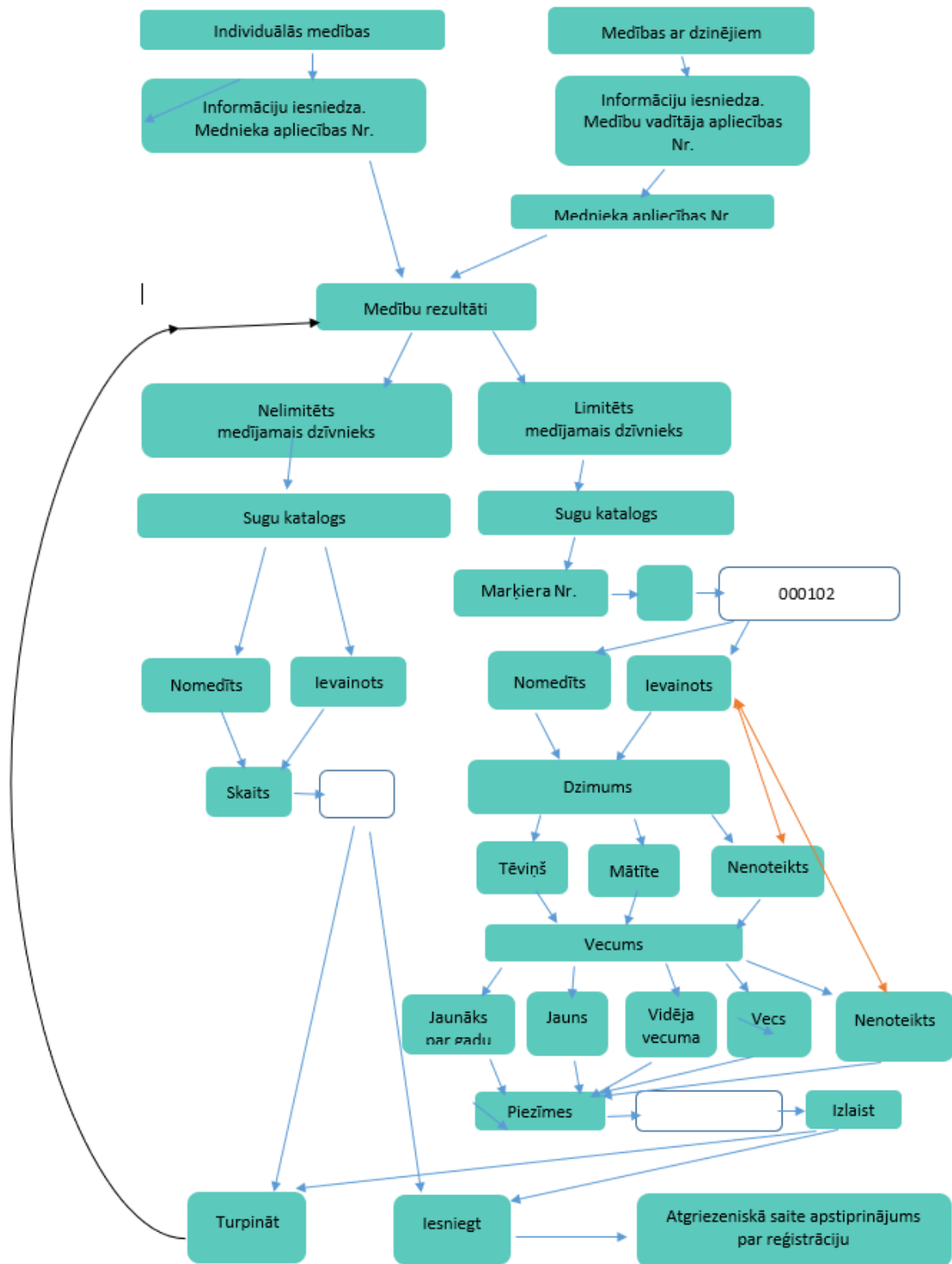
Slimību pazīmes pirmapstrādes laikā (pēc nomedīšanas) – novērojumi, kas neatbilst normai



Medību rezultāti

Lai fiksētu medību rezultātus, paredzēts īstenot vairākas lietotāju vajadzības (skatīt 19. ilustrāciju).

Ilustrācija 19. Medību rezultāti – lietotāju vajadzības



Attēlā parādīts, kā notiek datu iesniegšana un saglabāšana individuālo un dzinējmedību gadījumā. “Nenoteikts” aktīvs, ja ir atzīme “Ievainots”- marķieri ar statusu “Izmantots”, veids “Ievainots” iespējams mainīt uz veidu “Nomedīts”, labojot pazīmes.

Datu apkopojumi

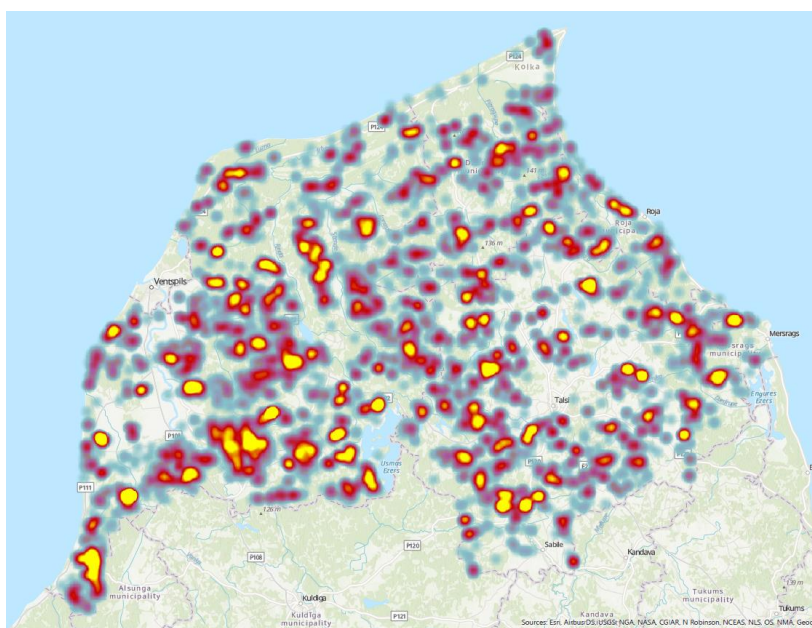
Lai Lietotnē atspoguļotu reģistrētos datus, jāizpilda vairākas lietotāju vajadzības:

1. Vizualizēti dati par dzīvnieku novērojumiem:
 - a. pa sugām
 - b. atšķirīgs detalizācijas līmenis MTL skatītājam savā teritorijā (piem. punkti) un ārējam skatītājam (piem., intensitātes kartēs (t.s. *heat maps*))
2. Vizualizēti dati par nomedītajiem dzīvniekiem:
 - a. Limitētajiem pa sugām, bebri
 - b. atšķirīgs detalizācijas līmenis MTL skatītājam savā teritorijā (piem. punkti) un ārējam skatītājam (piem., intensitātes kartēs (t.s. *heat maps*))
3. Vizualizēti dati par novērotajiem postījumiem:
 - a. kopā pārnadži, bebri, vilki, migrējošie putni?
 - b. atšķirīgs detalizācijas līmenis MTL skatītājam savā teritorijā (piem. punkti) un ārējam skatītājam (piem., intensitātes kartēs (t.s. *heat maps*))

Lietotnes “atpakaļdevums” medniekiem nākotnē ir paredzēta individuālā dienasgrāmata ar iespēju dalīties ar informāciju, t.sk., iespējami gadījumi, kad visam medību klubam tā tādējādi kļūst par "kluba dienasgrāmatu". Infomācija ko iegūst mednieks tiek plānota sekojoša:

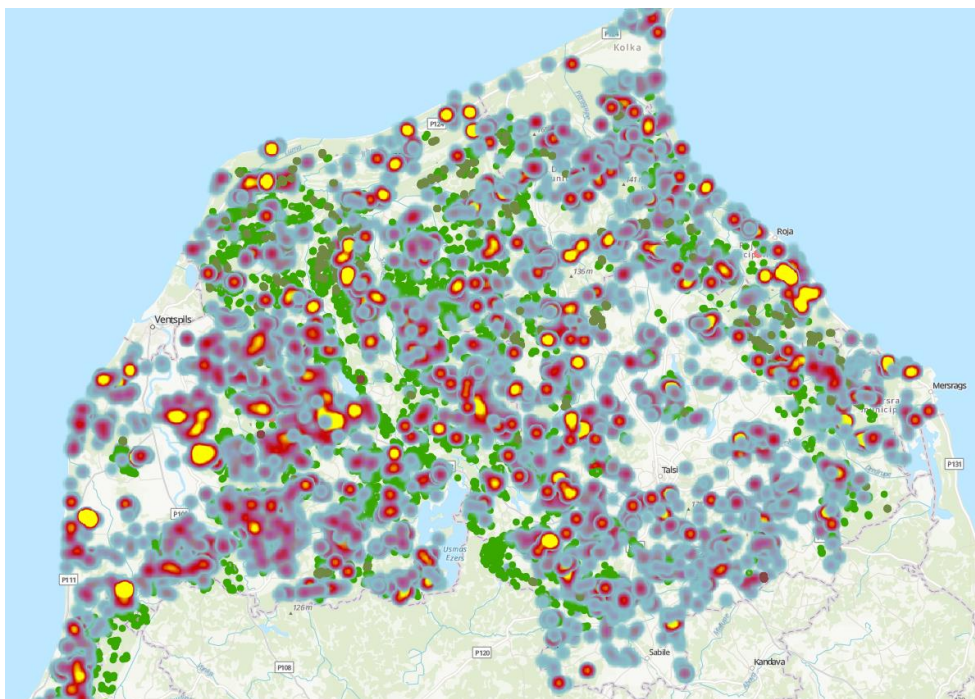
- nomedīto dzīvnieku reģistrs – pa sugām, piezīmes
- Novērojumu reģistrs - pa sugām ar iespēju ierakstīt manuāli, piezīmes
- Iespēja filtrēt datus pa sugām (svarīgāk tas ir kluba dienasgrāmatas gadījumā)
- Abiem iepriekš minētajiem: Eksportējams kopsavilkums/atkaite par periodu
- Iespēja vienam medniekam izveidot/uzturēt vismaz divas dienasgrāmatas - vienu individuālo, otru kā kluba. Citādi tas, kuram klubs uzdod pārvaldīt kopējo dienasgrāmatu, var zaudēt savu individuālo.

Ilustrācija 20. Veids, kādā attēlot visu nomedīto dzīvnieku daudzumu Lietotnes kartē²⁹



²⁹ Projekta partneru darba grupa

Ilustrācija 21. veids, kādā attēlot visus reģistrētos postījumus Lietotnes kartē³⁰



³⁰ Projekta partneru darba grupa

Līdzīga prakse

Lietotnei ir līdzīgi projekti ārvalstīs. Sākotnēji tika plānots Latvijā pārņemt Somijā izstrādāto lietotni “Oma Riista”, tomēr tas nav izdevies tehniskas nesalāgojamības dēļ. “Oma Riista”³¹ sistēmā iespējams krāt ar dzīvniekiem saistītu informāciju. “Oma Riista” programmas attīstība sāka jau 2014. gada janvārī. Lai arī pirmā lietotnes versija pieejama jau no 2014. gada aprīļa, kopš tā laika veikti neskaitāmi uzlabojumi. Izstrāde tiek veikta, izmantojot “Agile” tipa attīstības metodes. Sistēmas attīstība joprojām turpinās. Sistēmai ir vairākas lietotāju grupas:

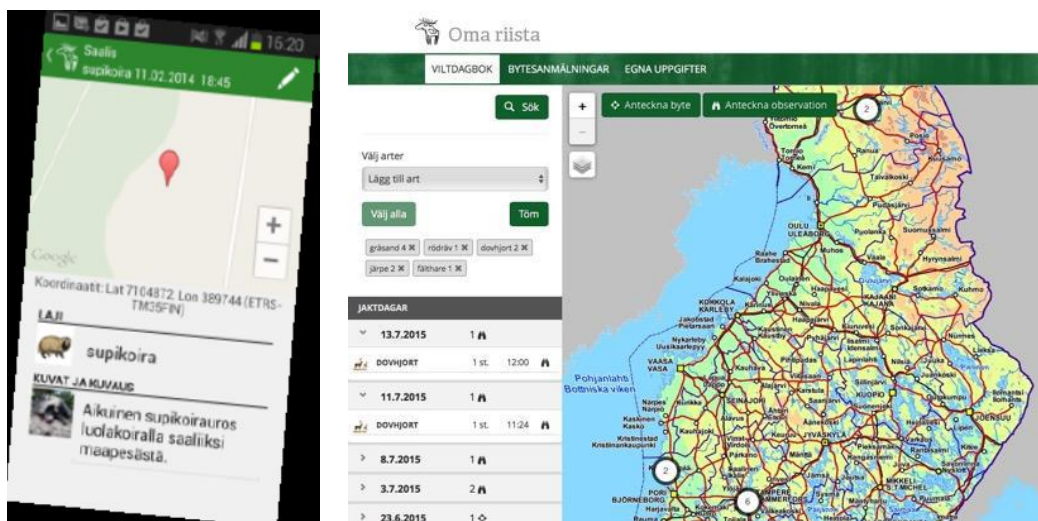
- Individuālie mednieki (vai pilsoņi)
- Medību pārvaldības asociācija (jaktvårdsföreningarna)
- Administratīvas institūcijas (viltcentral)
- Medību klubi
- Plašsaziņas līdzekļi, sabiedrības auditorija.

Līdz šim Somijā gūtie ieguvumi ietver vairāk nekā 138 tūkst. reģistrēto lietotāju, 100% medību teritoriju pārvaldību elektroniski, vairāk nekā 95% no medību atskaitēm tiek iesniegtas šajā sistēmā, kā arī to, ka palielinās medību datu kvalitāte un kvantitāte.

Medniekiem pieejamie ieguvumi, izmantojot sistēmu, ietver:

- Vienkāršu un drošu pašreģistrāciju, kam nepieciešams personas bankas konta numurs, e-pasta adrese, mobilā telefona numurs
- Iespēju lietot to pašu lietotājvārdu, ko izmanto vairākos ar savvaļas dzīvniekiem saistītos pakalpojumos Somijā
- Komercepakalpojumus, piemēram, suņu izsekošanas programmas
- Personīgo medību dienasgrāmatu
- Iespēju izmantot modernu tīmekļa pakalpojumu un mobilās lietotnes
- Iespēju saglabāt medību rezultātu un novērojumu datus
- Lietošanu somu, zviedru un angļu valodās
- Iespēju viegli izveidot obligātas ražas atskaites
- Iespēju pievienot tikai nepieciešamo papildinformāciju
- Iespēju lietotājam redzēt informāciju par sevi.

Ilustrācija 22. Oma Riista lietotnes priekšskatījumi – mednieka perspektīva³²



³¹ <https://oma.riista.fi/>

³² Oma Riista informācija

Savukārt medību pārvaldības asociācija gūst šādus labumus:

- Iespēju uzturēt informāciju
- Izveidot lomas/uzdevumus asociācijā
- Izveidot pasākumus, norādot atrašanās vietu
- Informācija ir publiski pieejama www.riista.fi
- Redzami medību rezultātu dati reģionos, kas palīdz uzraudzīt medības
- Redzēt izsniegto medību atļauju statusu reģionā, kas palīdz izsekot atļaujām un uzraudzīt procesu

Ilustrācija 23. Oma Riista sistēmas priekšskatījums – medību pārvaldības asociācijas perspektīva³³



UPPDAG	NAMN OCH KONTAKTINFORMATION	TFN OCH E-POST
VERKSAMHETSLEDARE tills vidare	Häliseva Jorma Einari Hälisevantie 180 37350 RÄMSÖÖ	0400 237 910 jorma.häliseva@pp.inet.fi
SRVA-KONTAKTPERSON 1 tills vidare Alue: Vesilähti	Arvela Ari Juhani Latomaantie 370 37370 NARVA	0400 339 862 ari@arvela.pp.fi
SRVA-KONTAKTPERSON 2 tills vidare Alue: Lempäälä	Kaarela Antti Juhani Lammintunturitie 37560 LEMPÄÄLÄ	040 589 9243 antti.kaarela@suomi24.fi

Arī Savvaļas aģentūrai ir savi ieguvumi no sistēmas:

- Iespēja ērti izskatīt un apstiprināt medību atskaites (visai valstij, reģionam, noteiktai dzīvnieku sugai, noteiktam medību licences veidam utt.)
- Iespēja redzēt reģionā izsniegtās atļaujas, lai varētu pārraudzīt situāciju un izsekot gadījumiem
- Atkāpes atļauju uzraudzība, tiešsaistē redzot kvotu informāciju
- Iespēja iegūt kvalitatīvus datus ar atļaujām saistītu lēmumu pieņemšanai un medību pārvaldībai.

Savukārt mednieku klubi (to Somijā ir vairāk nekā 5 tūkst.) gūst iespējas:

- Ērtu veidu, kā docuredzēt medību teritorijas
 - Mednieki redz kartes reāllaikā
 - Teritorija var tikt izmantota, piesakoties medību atļaujām
 - Medību teritorijas var redzēt citās programmās/pakalpojumos
- Uzturēt tiešsaistē dalībnieku sarakstu
- Iegūt automātisku medību rezultātu atskaiti
- Uzkrāt datus aļņu medību laikā:
 - Ikdienas situāciju, medījumus, novērojumus
 - Izmantot sistēmu pārlūkprogrammā vai mobilajā lietotnē
 - Iesniegt medību atskaites pēc medībām

Arī Somijas lietotnē uzkrātie dati ir publiski pieejami. Sabiedrībai un medijiem sniegtie ieguvumi ietver:

- Publiski pieejamus datus www.riista.fi
- Iesaistīto pušu kontaktpersonu informāciju
- Notikumi un vietas
 - Šaušanas testi, mednieku eksāmeni utt.
- Medību rezultātu dati:
 - Nomedītie dzīvnieki noteiktā teritorijā
 - Vilku medību dati

³³ Oma Riista informācija

- Lāču medību dati

Ilustrācija 24. medību datu atspoguļojums lietotnē “Oma Riista”



Papildus lietotnē tiek uzkrāta informācija par ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušiem aļņiem, stirnām u.c. dzīvniekiem, ko iespējams aplūkot gada griezumā, kā arī ir iespēja redzēt šaušanas testu rezultātus.

Lietotnes “Mednis” funkcionalitāte

Uzsākot projektu, lietotnei noteiktas šādas paredzamās lietotnes funkcijas prioritārā secībā:

- 1) lietotāja reģistrācija personas identificēšanai;
- 2) dzīvnieku novērojumu ievade, tostarp nomedīšanas fakta ievade, dzīvnieku nodarīto postījumu reģistrēšana, informācijas par medību iecirkņiem ievade un analītiskās informācijas attēlošana kartē;

Pēc Projekta partneru darba grupas sanāksmēm izveidots Lietotnes funkcionalitātes raksturojums:

Lietotnes (Android un iOS) medniekiem funkcionalitāte

1. Nomedīšanas fakta ievade.

- a) Fiksējot fotogrāfiju ar automātiski noteiktām koordinātām, datumu, laiku. (Android un iOS).
- b) Sasaiste ar nomedīšanas atļauju – Nr. (elektroniska licence). Automātiski fiksēts: datums, laiks, koordinātes. Manuāli ievadīts: atļaujas nr., dzīvnieka suga, dzimums, vecums, kondīcija. *Iespējams*: vēlams, lai šādi elektroniski “atprečotai” licencei vairs nevajadzētu sniegt papildus papīra atskaiti – t.s. 3. pielikumu.
- c) Tehniski jāparedz iespēja vienu un to pašu atļaujas (licences) numuru atļaut izmantot (“atprečot”) jebkuram/daudziem reģistrētiem lietotājiem, piemēram, visā Latvijā tiek medīts viens pēdējais limita vilks vai visā Vidzemē – 15 lūši.

2. Dzīvnieku novērojumu ievade ar koordinātām.

- a) Automātiski noteikts: koordinātes, datums, laiks. Manuāli ievadīts: suga, pieaugušo dzīvnieku skaits, dzimums, dzīvnieku jaunāku par gadu skaits.
- b) Iespēja pievadīt informāciju par bojā gājušajiem dzīvniekiem un bojāejas cēloni (ceļu satiksmes negadījums u.c.).
- c) Papildu iespēja pievienot fotogrāfiju. Automātiski noteikts: koordinātes, datums, laiks.

3. Medību slodzes datu ievade.

- a) Datums. Medību sākuma un beigu laiks, pārtraukumu ilgums. Mednieku skaits, suņu skaits. Medību veids.

4. Medību iecirknis.

- b) Līgumplatību kartes slānis ar dažādām fona kartes iespējām un iespējām lietotājam veikt atzīmes/piezīmes (piem., barotavas, torņi, utt.) : Redzams kolektīva biedriem, resp., reģistrētais lietotājs redz tikai “savas” platības (pašreiz ir pieejams arī VMDGIS, bet bez fona kartēm un piezīmju iespējām).

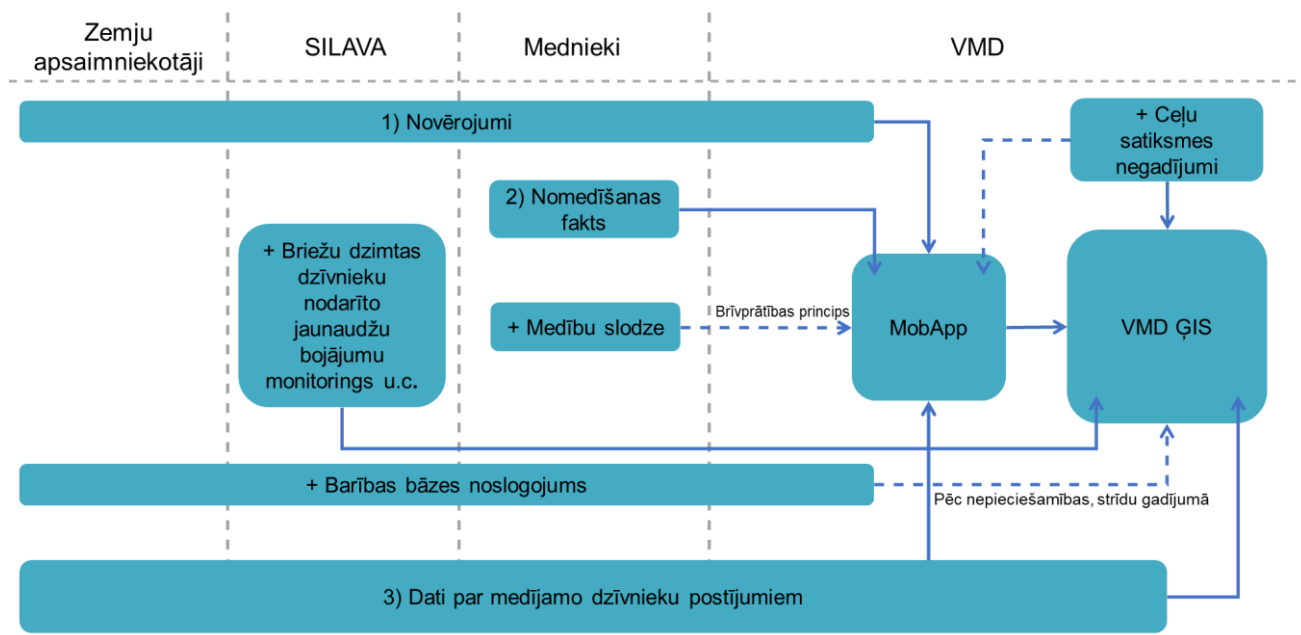
5. Dati par fiksētiem dzīvnieku postījumiem.

- a) Automātiski noteikts: koordinātes, datums, laiks . Manuāli ievadīts: Postījums nodarīts- mežam/LIZ/infrastrukturai, postījumu nodarījušā suga, postījuma apjoms, postījuma intensitāte.
- b) Iespēja pievienot fotogrāfiju. Automātiski noteikts: koordinātes, datums, laiks.

6. Vispārīgi.

- c) Aplikāciju iespējams lietot arī *offline* režīmā (bez pieejama interneta pieslēguma, mobilā tīkla pārklājuma). Šādā gadījumā dati tiek nosūtīti tad, kad telefons pieslēdzas internetam.
- d) Nomedīšanas fakta un novērojumu datiem jābūt ģeotelpiski vizualizētiem un redzamiem jebkuram lietotājam, piemēram, “*heat maps*” izskatā (atgriezeniskā saite – lietotājs redz, ka viņa iesniegtie dati ir noderīgi).
- e) Vēlams, lai arī medību atļauju (licenču) statuss (izmantota/neizmantota) un skaits (pa iecirkņiem vai uzskaites vienībām) būtu redzams uz kartes. Šādā gadījumā elektroniskajam reģistram jābūt vienīgajam. Tas nodrošina gan kontroli, gan pilnvērtīgu informāciju lietotājiem.
- f) Dažādu atskaišu sagatavošanas iespējas no aplikācijā ievāktajiem datiem – lielākoties pārvaldes institūciju vajadzībām, bet arī sabiedrības informēšanas vajadzībām.
- g) Mednieka sezonas karte saņemama elektroniski caur aplikāciju un tur arī “glabājas” – ir redzama/pārbaudāma.
- h) Aplikācijā ievāktajiem datiem jābūt apstrādājamiem, piem., ArcGIS vai līdzīgā kartogrāfiskā programmā, lai veidotu ģeodatu slāņus un savietotu ar citiem ģeodatiem (piemēram, novērojumu un nomedīto ģeo datus salikt kopā ar lauksaimniecības kultūru datiem no LAD, vai LVM GEO datiem par jaunaudzēm).

Ilustrācija 25. Datu iegūšanas shēma Lietotnē



Lietotnes nosaukums un dizains

Lai izvēlētos piemērotāko Lietotnes nosaukumu, tika organizēta diskusija Projekta darba grupas sanāksmes laikā.

Pirms sanāksmes izvēlēti dažādi sākuma varianti lietotnes nosaukumam, tomēr gala balsošanā piedalījās divi varianti:

- “Manas medības”
- “Mednis”

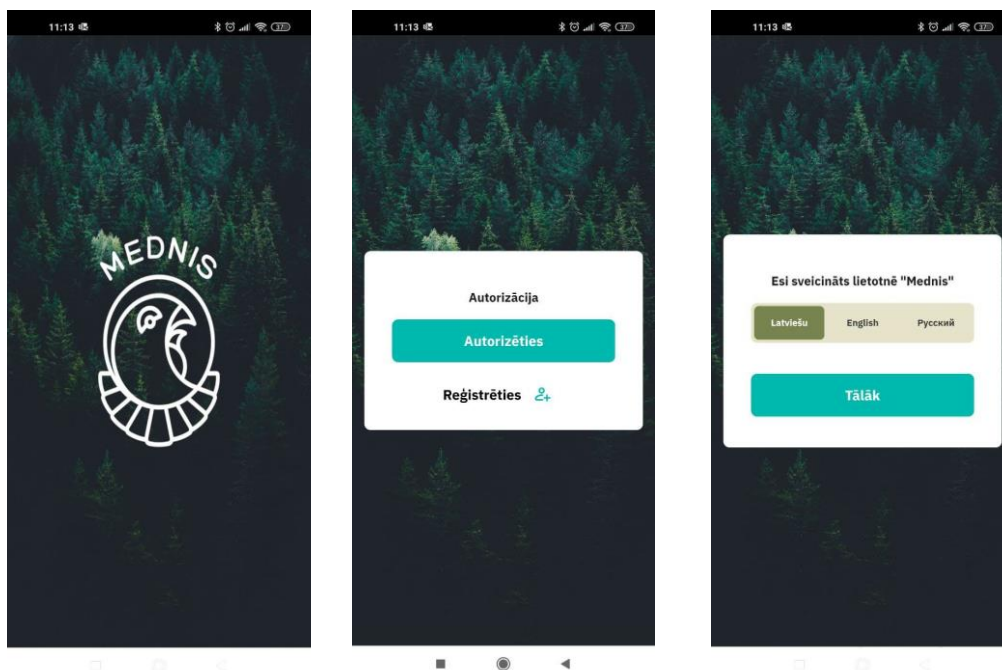
Projekta partneru darba grupa nolēma, ka Lietotnes nosaukums būs “Mednis” un attiecīgi izstrādāti dažādi logo varianti. Izvēlētais variants redzams 25. attēlā.

Ilustrācija 26. Izvēlētais Lietotnes logo



Lietotnes dizaina izveidē būtiska ne tikai Lietotnes stila, ikonu un krāsu gammas izveide, bet arī dažādu funkciju un “pogu” izvietojums. Tā kā tam jābūt maksimāli ērtam, dizaina testēšanai un labošanai veltīta virkne Projekta partneru darba grupas sanāksmju.

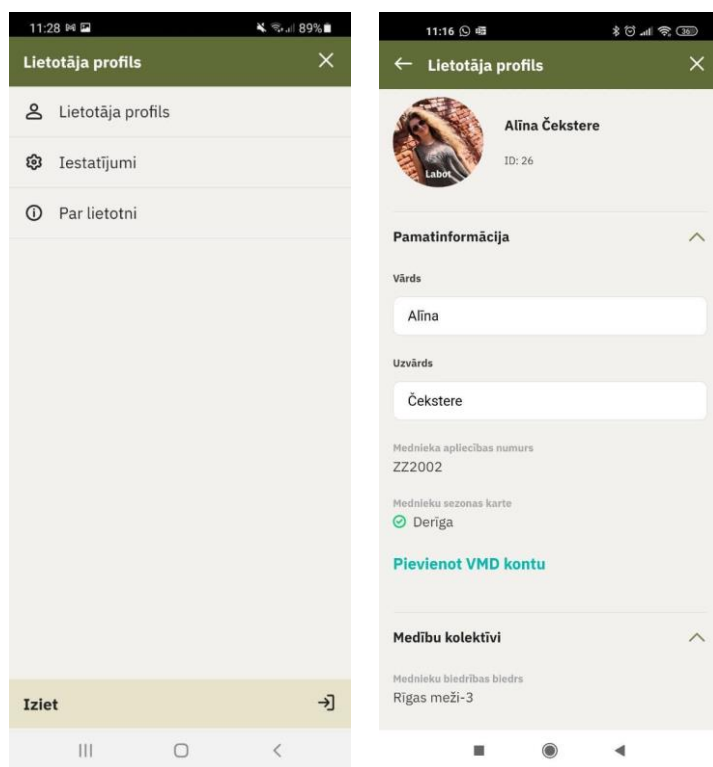
Ilustrācija 27. Reģistrēšanās posma dizains Lietotnē³⁴



³⁴ LVM

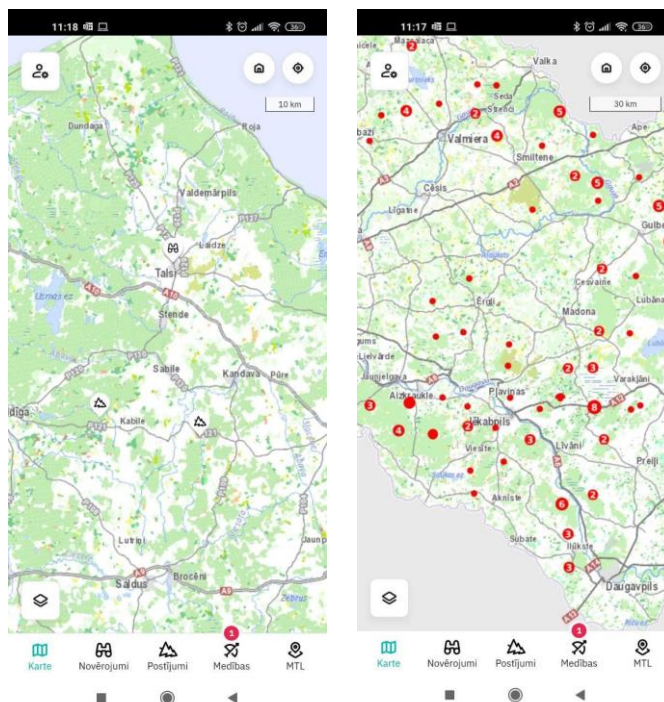
Lai reģistrēšanās būtu ērta, paredzēta iespēja izvēlēties lietošanas valodu. Autorizācija veicama ar e-pastu. Reģistrējoties jānorāda sava loma – mednieks, zemes īpašnieks, novērotājs vai cits. Lai lietotāji nekļūdītos, pieejami arī šo lomu skaidroumi.

Ilustrācija 28. Lietotāja profils Lietotnē³⁵



Lietotnē paredzētas iespējas pievienot esošu VMD kontu (medību kontu), kā arī, pēc izvēles, uzstādīt PIN kodu papildu drošībai.

Ilustrācija 29. Lietotnes karte un tās iespējas³⁶

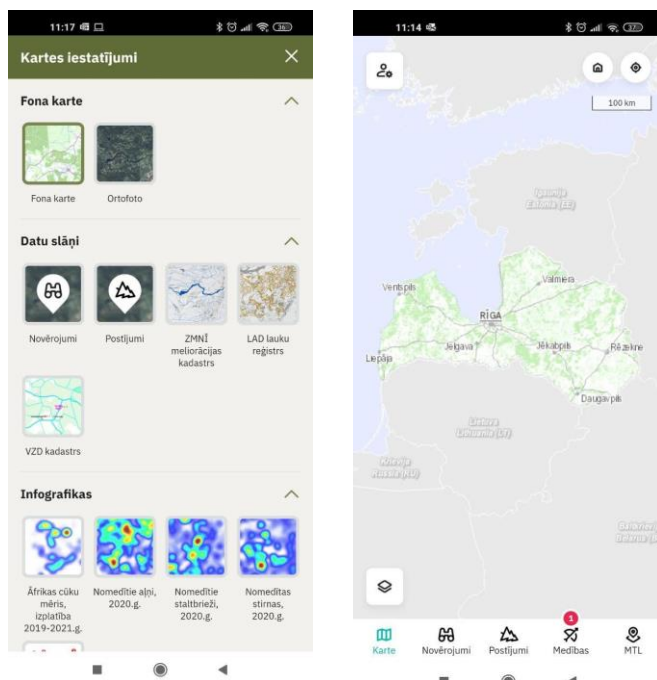


³⁵ LVM

³⁶ LVM

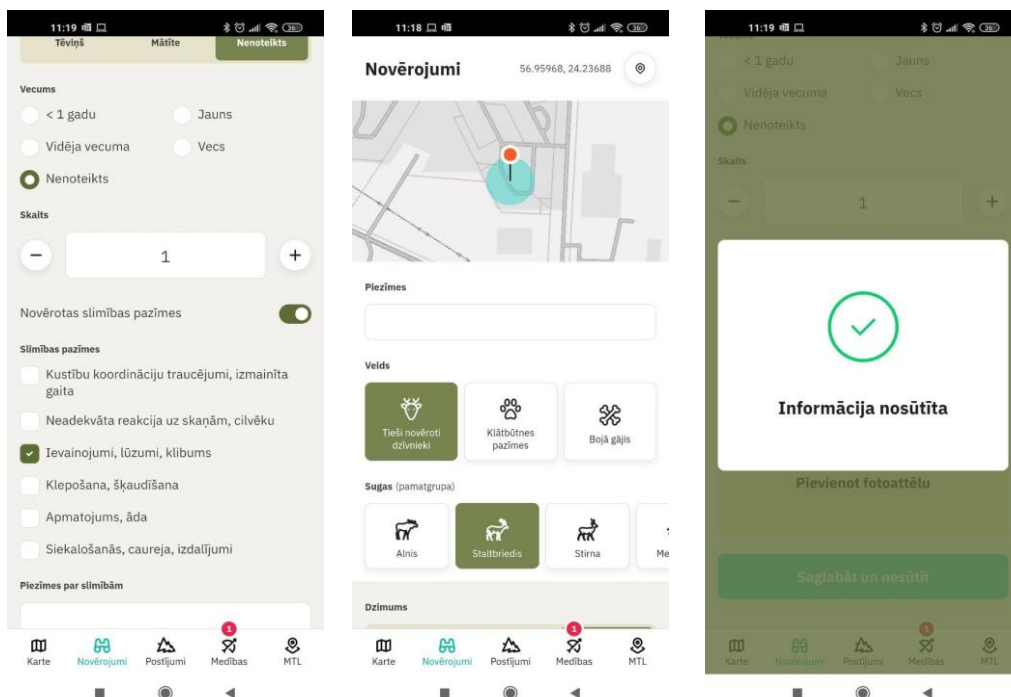
Lietotnē pieejama karte, kurā norādīt postījumus un novērojumus. Nodrošināta pieeja profilam, iestatījumiem.

Ilustrācija 30. Lietotnes kartes iestatījumi un samazināšana³⁷



Reģistrētos medījumus iespējams apskatīt atsevišķi un kopsavilkumā. Paredzēta arī iespēja reģistrēt slimības pazīmes nomedītajiem dzīvniekiem.

Ilustrācija 31. Novērojumu ievades iespējas Lietotnē³⁸

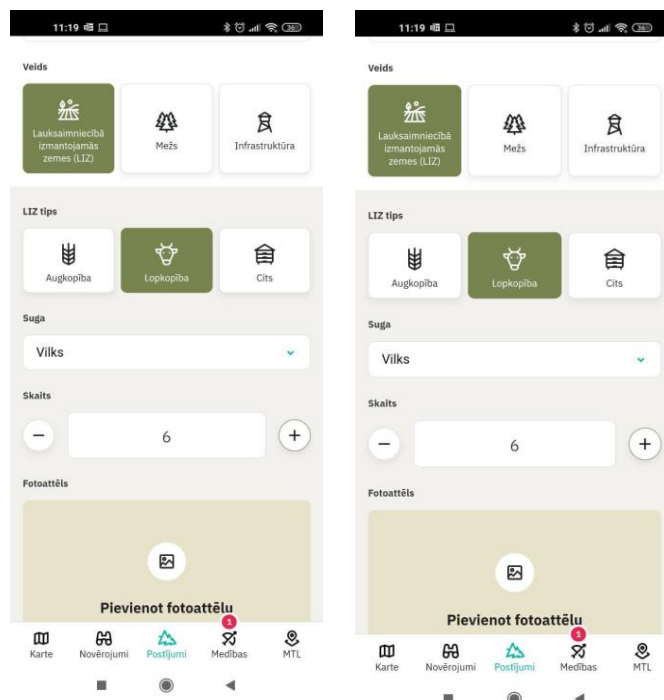


³⁷ LVM

³⁸ LVM

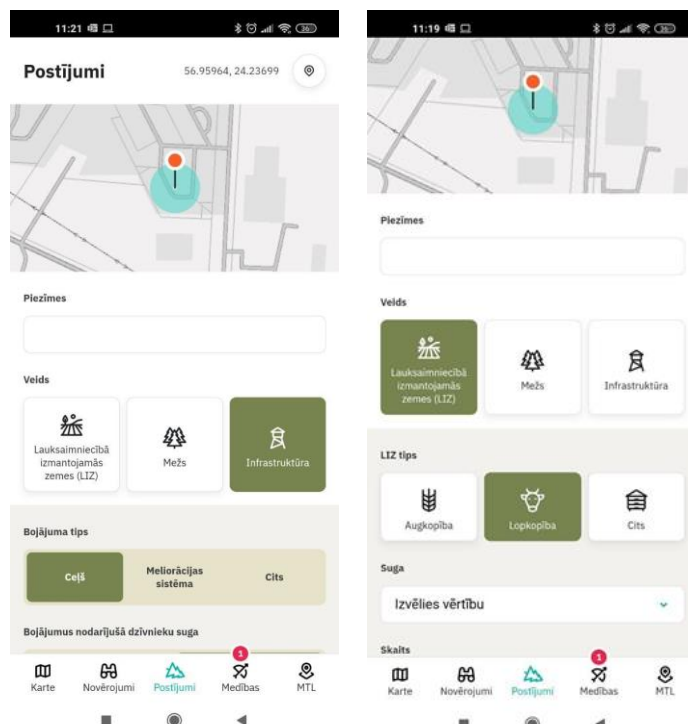
Lietotnē iespējams izvēlēties dažādus karšu veidus. Kartē iespējams atzīmēt infrastruktūras bojājumus, novērojumus un postījumus. Iespējams arī izvēlēties infrastruktūras veidu.

Ilustrācija 32. Lauksaimniecībā izmantojamā zemē novērotu postījumu ievades iespējas Lietotnē³⁹



Lietotne piedāvā plašas iespējas atzīmēt dažādus novērojumus, samazinot vajadzību sīki tekstuāli tos raksturot.

Ilustrācija 33. Dažas postījumu ievades iespējām Lietotnē⁴⁰

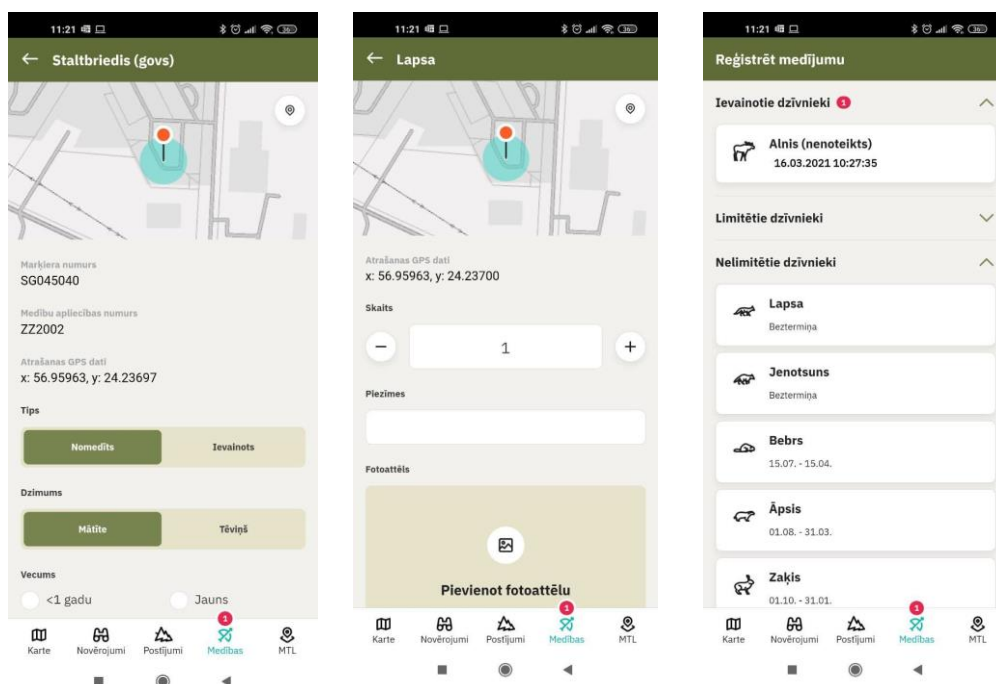


³⁹ LVM

⁴⁰ LVM

Lietotne piedāvā iespējas izvēlēties medību veidu, laiku, medījamos dzīvniekus u.c. iespējas.

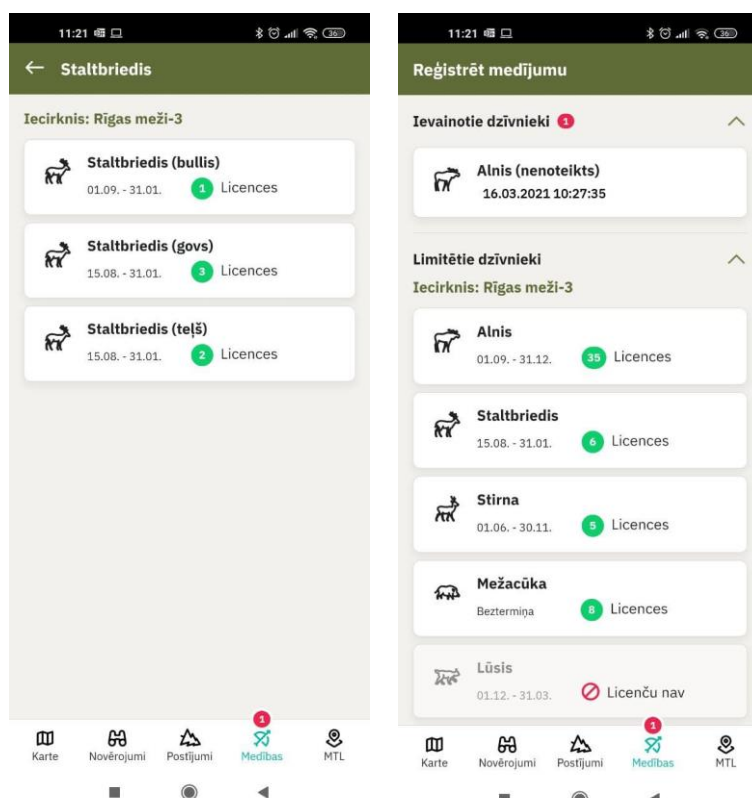
Ilustrācija 34. Dažas no medību iespējām Lietotnē⁴¹



Lietotnē paredzēta ērta iespēja pievienoties dzinējmedībām, reģistrēt medījumus un dzinējsuņus, kā arī citas medību detaļas.

⁴¹ LVM

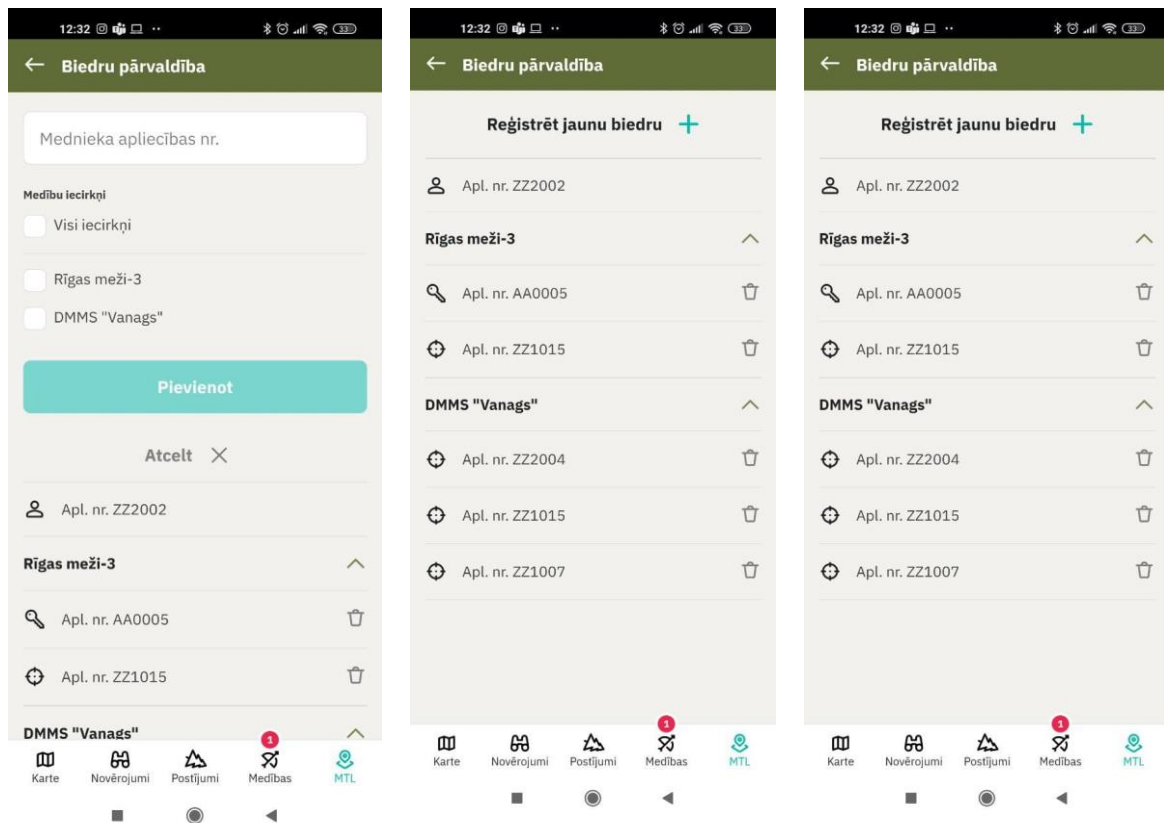
Ilustrācija 35. Licences Lietotnē⁴²



Reģistrējot medījumu, priekšskatījumā parādīts gan limitēto medījamo dzīvnieku, gan nelimitēto dzīvnieku saraksts. Līdz ar to samazinās ievades kļūdas.

⁴² LVM

Ilustrācija 36. Biedru pārvaldība Lietotnē⁴³



Lietotnē iespējams redzēt un ievadīt arī medību kluba aktivitātes. Medību kluba ietvaros iespējams pievienot, izdzēst, pārskatīt biedrus, kā arī, nepieciešamības gadījumā – pievienot viesus. Katram dalībniekam iespējams atzīmēt konkrētu lomu. Arī medību licenču pārvaldība paredzēta iespējami pārskatāma un ērta. Iespējams redzēt aktīvo licenču skaitu. Uzkrātos datus iespējams ērti apskatīt, izvēloties periodu un dzīvnieku, par ko dati apskatāmi. Veicot izvēles, dati redzami kartē vai sarakstā.

⁴³ LVM

Lietotnes programmēšana un testēšana

Lietotnes kods pieejams publiski. Lietotne programmēta, izmantojot dažādas komponentes:

- 1) Mednis serviss – nodrošina Mednis lietotni ar nepieciešamajiem datiem, veic iesūtīto datu pārbaudi, glabāšanu un sūtīšanu uz VMD ĢIS. Izmantotās tehnoloģijas - ASP.NET Core, PostgreSQL, PostGIS, kā arī izmanto LVM GEO izstrādātās ASP.NET Core Bibliotēkas.
- 2) Mednis – VMD ĢIS integrācijas komponente – nodrošina Mednis datu apmaiņu ar VMD ĢIS. Izmantotās tehnoloģijas - ASP.NET Core, SOAP, kā arī izmanto LVM GEO izstrādātās ASP.NET Core Bibliotēkas.
- 3) Mednis mobilā lietotne. Izmantotās tehnoloģijas - Javascript, Typescript, React, Capacitor, Leaflet.
- 4) Mednis Azure B2C – lietotāju autentifikācija izmantojot soc. tīklus. Izmanto OpenID standartu.
- 5) Mednis mobilās lietotnes – VMD ĢIS integrācija – nodrošina lietotāju-mednieku identifikāciju VMD ĢIS sistēmā.
- 6) LVM GEO Serveris – kartes, tajā skaitā arī heatmaps.

Izstrādes laikā notika nepārtraukta lietotnes un starpsistēmu integrācijas testēšana, ieskaitot atsevišķu aplikācijas funkciju darbības izmēģināšanu ārtelpās, dzinējmedību laikā. To ietvaros tika pārbaudīta atrašanas vietas noteikšanas iespēja, dažādu datu ievade un reģistrācija, lietojamība un izmantošana bezsaistē. Tālāk sekoja kontrolētie datu nosūtīšanas/saņemšanas testi starp Mednis lietotni un VMD ĢIS sistēmu. Testēšanas nolūkos tika izveidotas testētāju darba grupas, kurās brīvprātīgi testēšanu veikuši mednieki. Mednieki, lauksaimnieki un mežsaimnieki tika iesaistīti testēšanas procesos, lai labāk izprastu lietojamības jautājumus un potenciālas problēmas, kas varētu rasties, izmantojot Lietotni.

Pieejamība un rezultāti

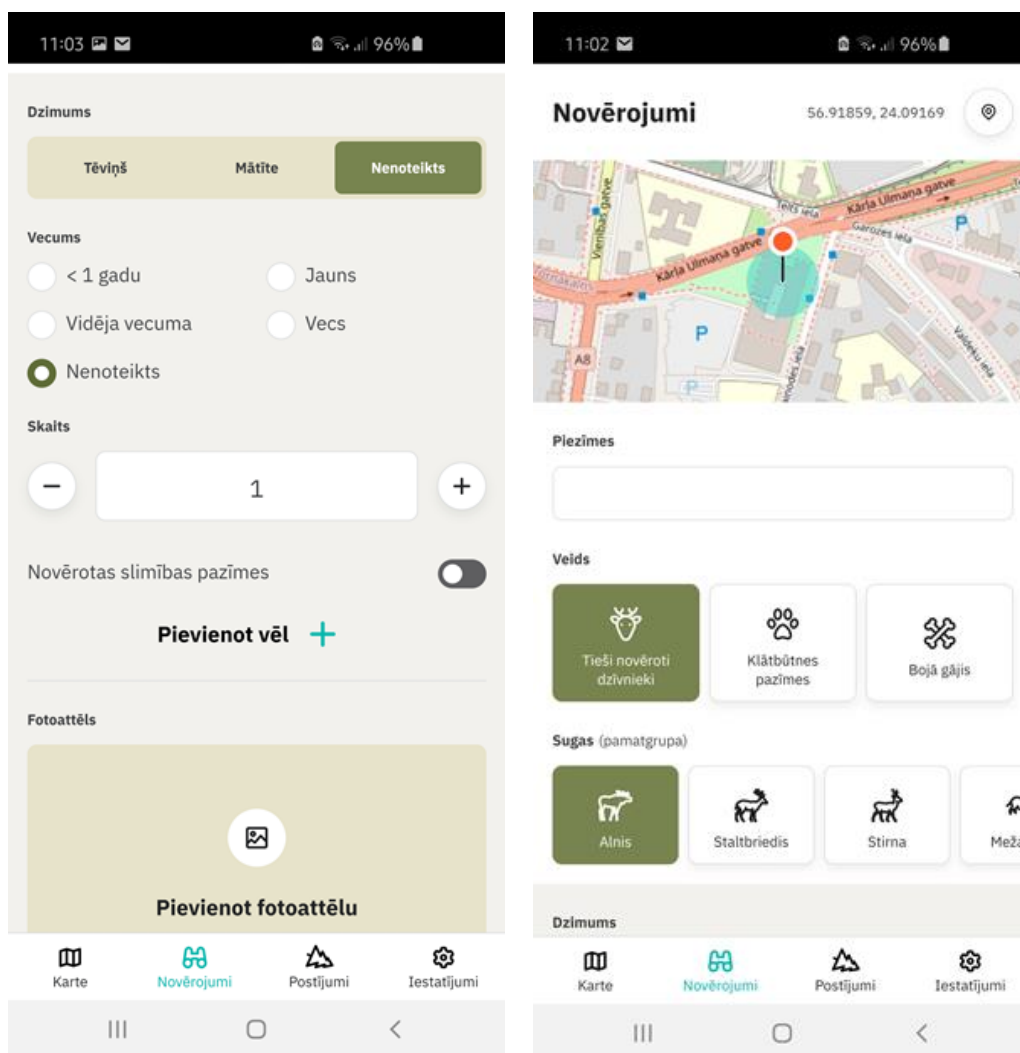
Projekta ietvaros izstrādāta lietotne, kas nodrošina:

- Lietotāju autentifikāciju un autorizāciju
- Kartes funkcionalitāti ar atrašanās vietas noteikšanu
- Dzīvnieku novērojumu fiksēšanu (tai skaitā fotoattēlu pievienošanu)
- Dzīvnieku radīto postījumu fiksēšanu (tai skaitā fotoattēlu pievienošanu)
- Medījumu reģistrēšanu (tai skaitā fotoattēlu pievienošanu) ar licenču esamības pārbaudi
- Integrāciju ar Valsts meža dienestu datu saņemšanai un nosūtīšanai

Lietotne interesentiem pieejama bez maksas. Lietotnes “Mednis” izstrāde un Projekta īstenošana uzskatāma par veiksmīgu. Lai arī lietotne ir izstrādāta, līdz medību sezonas sākumam tā tiks atkārtoti testēta, tādējādi īpaši samazinot iespējas saskarties ar tehniskiem sarežģījumiem dabā medību sezonas laikā.

Ilustrācija 37. Izstrādātās lietotnes ekrānšāviņi

Ilustrācija 38. Izstrādātās lietotnes ekrānšāviņi 2



Projekta papildinājumi nākotnē

Lai Projekta laikā izveidotā produkta – Lietotnes “Mednis” potenciālu izmantotu pēc iespējas efektīvi, nākotnē izveidojami papildu produkti, kas pievienojami Lietotnei.

Papildu produktiem ieteicams ietvert šādas funkcijas:

I. Medību pārvaldība:

- Individuālās medības (pieteikšanās un atļaušana no medību tiesību lietotāja atbildīgās personas, medību atļauju pārvaldība medību klubā, mākslīgu gaismas avotu vai nakts redzamības ierīču, vai pusautomātisko ieroču lietošana);
- Medības ar dzinējiem (plānošana, uzaicināšana, reģistrācija, dalībnieki (dzinējs, mednieks, suņi) sākuma un beigu laiks);
- Nomedīšanas atļauju sadale (atļauju sadale, ja ir sadarbības līgums starp vairākiem mednieku klubiem kādas sugas medīšanai);
- Ievainota dzīvnieka izsekošana (sākt izsekošanu rezervējot medību atļauju, atlikt uz laiku izsekošanu, beigt izsekošanu izlietojot atļauju vai nē);

- Ierobežoti izmantojamu dzīvnieku medīšanas pārvaldība (atļaujas pa visu valsti vilkam, lūsim, paziņojumi par kārtības maiņu pēdējām atļaujām).

II. Slimību uzraudzības pasākumi:

- sasaiste ar BIOR par iesniegtiem paraugiem analīžu veikšanai (parauga sasaiste ar nomedīto dzīvnieku, vietu un analīžu rezultāta saņemšana. Svarīgi ĀCM un KCM, kā arī citu epizootiju gadījumos);
- atbalsts dzīvnieku slimības noteikšanā, pazīmes;
- atbalsts mērķtiecīgai mirušo cūku meklēšanai, meža ķemmēšanai (maršrutēšana);
- informācija par nomedītu, slimu dzīvnieku no lietotnes nonāk PVD sistēmā (integrācija).

III. Informācijas apmaiņa, norēķini ar VMD:

- Medību tiesību lietotāja notikumi;
- Mednieka sezonas kartes, medību atļauju pirkšana caur lietotni;
- Informācijas saņemšana no VMD (medību termiņu izmaiņas, beidzies limits kādai sugai) un no medību kluba vadītāja.

IV. Ieroču aprīte:

- Ieroču nodošana citam medniekam caur aplikāciju, sasaiste ar lekšlietu ministrijas datu serveriem;

V. Medību tiesību aprīte:

- Medību iecirkņa (līgumplatību) publicēšana lietotnē, kas pieejama gan medniekiem, gan zemju īpašniekiem (īpašnieki zina pie kā griezties par medību tiesību nodošanu, mednieki nepārkāpj medību likuma prasības, jo pārzin teritoriju un medī, kur atļauts);

VI. Mednieku papildus vajadzība:

- Dati par medību infrastruktūru (torņi, dzīvnieku piebarošanas vietas, pirmapstrādes vietas, pulcēšanās vietas u.c.);
- Mednieka individuāla dienasgrāmata, kluba statistika (veiksmīgākais mednieks utt.);
- Objektu zīmēšanas pierakstīšanas funkcija.

VII. Zinātnieku vajadzība iegūt medību slodzes datus:

- Datums. Medību sākuma un beigu laiks, pārtraukumu ilgums. Mednieku skaits, suņu skaits. Medību veids.

Turpinājumā apkopoti daži no Projekta izpildes gaitā publicētajiem informatīvajiem materiāliem.

Pamata informācija mājas lapām

Medību lietotnes projekts (Projekts “Informācijas ievākšanas rīka izstrāde medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanai”)

Projekts “Informācijas ievākšanas rīka izstrāde medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanai” tiek īstenots valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākuma “Sadarbība” 16.2. apakšpasākuma “Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei” ietvaros.

Projekta mērķis ir izstrādāt ar Meža valsts reģistru savietojamu datu ievākšanas rīku un mobilo aplikāciju medījamo dzīvnieku, to klātbūtnes pierādījumu, nomedīšanas fakta un postījumu reģistrēšanai, lai veicinātu mežsaimniecības resursu izmantošanu, saglabāšanu un regulēšanu optimālā līmenī, vienlaicīgi mazinot postījumu un zaudējumu riskus mežsaimniecības un lauksaimniecības nozarēs, kā arī samazinot medniecības administratīvo slogu.

Šobrīd Latvijā nav iespējas attālināti reģistrēt un iesniegt pierādāmu informāciju par medījamo dzīvnieku novērojumiem, nomedīšanas faktu un nodarītajiem postījumiem lauksaimniecībai un mežsaimniecībai. Datus reģistrē un krāj Valsts meža dienests (VMD). VMD kapacitāte ir ierobežota. Informācija par medījamo dzīvnieku populācijām elektroniski pieejama VMD Ģeogrāfiskās informācijas sistēmā (VMDĢIS), kas lietotājiem ir pieejama par maksu apskates režīmā, un neparedz iespēju pievienot informāciju, datus vai piezīmes. Datu ievākšanā netiek iesaistīti brīvprātīgie cilvēkresursi – ap 22 tūkst. aktīvo mednieku, 70 tūkst. lauksaimnieku un 135 tūkst. privāto meža īpašnieku. Tādējādi savvaļas dzīvnieku klātbūtnes uzskaitē ir neizmantots potenciāls – ap 227 tūkst. lietotāju, kuri varētu sniegt ticamu informāciju par medījamiem dzīvniekiem.

Projekta ietvaros tiek izstrādāta mobilā lietotne šīs informācijas attālinātai reģistrēšanai, kas būtiski samazinās administratīvo slogu medniekiem un medību tiesību īpašniekiem, kā arī atslogos valsts pārvaldes institūciju darbu. Rezultātā tiks veicināta zināšanu pārnese – informācija par medījamo dzīvnieku klātbūtni, postījumiem un nomedīšanu būs publiski pieejama, to varēs izmantot gan mežsaimniecības, gan lauksaimniecības nozaru attīstībai.

Lietotne tiek izstrādāta dažādām mobilo viedierīču operētājsistēmām, sākotnēji izpētot lietotāju vajadzības un izstrādājot detalizētu tehnisko specifikāciju. Paredzamās lietotnes funkcijas prioritārā secībā ir šādas:

- 1) lietotāja reģistrācija personas identificēšanai;
- 2) dzīvnieku novērojumu ievade, tostarp nomedīšanas fakta ievade, dzīvnieku nodarīto postījumu reģistrēšana, informācijas par medību iecirkņiem ievade un analītiskās informācijas attēlošana kartē;
- 3) medību slodzes datu uzkrāšana un mednieka sezonas karšu elektroniskas saņemšanas iespēja.

Lietotne būs pieejama un lietojama bez maksas, tāpat arī uzkrātie dati būs publiski pieejami jebkuram interesentam.

Projekta īstenošanas periods: 2020. gada 1.marts – 2021.gada 28.februāris.

Projekta vadošais partneris: Biedrība Zemnieku Saeima

Projekta partneri:

AS "Latvijas valsts meži"

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"

Latvijas Mednieku savienība

Latvijas Meža īpašnieku biedrība

Latvijas Mednieku asociācija

Projekta budžets: 99 984,50 EUR (publiskais finansējums 89 986,05 EUR)

Pirmā relīze:

Kopš 2020. gada marta Zemnieku Saeima kopā ar sadarbības partneriem – AS "Latvijas valsts meži", Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava", Latvijas Mednieku savienību, Latvijas Meža īpašnieku biedrību un Latvijas Mednieku asociāciju uzsākusi interesantu un dažādām mērķa grupām noderīgu projektu – medību lietotnes "Mednis" izstrādi. Projekts "informācijas ievākšanas rīka izstrāde medijamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanai" tiek īstenots valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākuma "Sadarbība" 16.2. apakšpasākuma "Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei" ietvaros.

Projektā paredzēts izstrādāt mobilo lietotni, kurā iespējams reģistrēt datus, kas liecina par dzīvnieku klātbūtni, postījumiem, nomedījuma faktu. Kaut arī lietotne tautā saukta par medību lietotni un tās nosaukums ir "Manas medības", tās lietotāji ir ne tikai mednieki. Paredzēts, ka lietotni izmantos mednieki, lauksaimnieki, mezsaimnieki un vienkārši novērotāji.

Medniekiem lietotne piedāvās visplašākās iespējas, kas ietvers medību organizēšanu un dažādu faktu, tostarp – nomedīto dzīvnieku – reģistrēšanu. Tas ievērojami samazinās administratīvo slogu medniekiem. Vienlaikus mednieki varēs izmantot arī citu uzkrātos datus, kas liecinās par dažāda veida dzīvnieku klātbūtni apkaimē. Paredzēta arī iespēja reģistrēt fiksētas nomedīto dzīvnieku slimības/veselības problēmas.

Tāpat arī lauksaimnieki varēs ne tikai reģistrēt dažādus dzīvnieku nodarītos postījumus sev piederošā teritorijā, bet arī novērot, vai tuvumā citi lietotāji reģistrējuši kādus viņiem ne tik vēlamo dzīvnieku klātbūtnes pierādījumus. Tas nozīmē, ka būs iespējams paredzēt, kādi savvaļas ciemiņi gaidāmi un iespējams savlaicīgi sagatavoties konkrētajai situācijai.

Palīdzēt datus uzkrāt varēs arī mezsaimnieki, kas, apsekojot teritorijas, būs novērojuši postījumus vai dzīvnieku klātbūtnes pierādījumus.

Dati tiks uzkrāti, gan izvēloties no dažādām piedāvātajām alternatīvām, gan – pievienojot rakstiskas ziņas un fotogrāfijas.

Uzsākot projektu, lietotnei noteiktas šādas paredzamās lietotnes funkcijas prioritārā secībā:

- 1) lietotāja reģistrācija personas identificēšanai;
- 2) dzīvnieku novērojumu ievade, tostarp – nomedīšanas fakta ievade, dzīvnieku nodarīto postījumu reģistrēšana, informācijas par medību iecirkņiem ievade un analītiskās informācijas attēlošana kartē;
- 3) medību slodzes datu uzkrāšana un mednieka sezonas karšu elektroniskas saņemšanas iespēja.

Šobrīd projekta komanda paveikusi apjomīgu darbu, izvērtējot lietotnes funkcionalitāti – nosakot, kādām īpašībām jāpiemīt lietotnei un kādas darbības jāspēj paveikt.

Raksts Zemnieku Saeimas biedru žurnālā

Kopš šā gada marta Zemnieku Saeima kopā ar sadarbības partneriem – AS "Latvijas valsts meži", Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava", Latvijas Mednieku savienību, Latvijas Meža īpašnieku biedrību un Latvijas Mednieku asociāciju īsteno interesantu un dažādām mērķa grupām noderīgu projektu "informācijas ievākšanas rīka izstrāde medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanai". Tā saucamais Medību lietotnes projekts tiek īstenots valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākuma "Sadarbība" 16.2. apakšpasākuma "Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei" ietvaros.

Projekta gaitā tiek izstrādāta mobilā lietotne, kurā iespējams reģistrēt datus, kas liecina par dzīvnieku klātbūtni, postījumiem un nomedījuma faktu. Paredzēts, ka lietotni izmantos mednieki, lauksaimnieki, mežsaimnieki un vienkārši novērotāji. Lietotne ievērojami samazinās administratīvo slogu medniekiem un medījamo dzīvnieku postījumu reģistrētājiem. Arī lauksaimnieki varēs ne tikai reģistrēt dažādus dzīvnieku nodarītos postījumus sev piederošā teritorijā, bet arī novērot, vai tuvumā citi lietotāji reģistrējuši kādus viņiem ne tik vēlamo dzīvnieku klātbūtnes pierādījumus. Tas nozīmē, ka būs iespējams paredzēt, kādi savvaļas ciemiņi gaidāmi un iespējams savlaicīgi sagatavoties konkrētajai situācijai. Dati tiks uzkrāti, gan izvēloties no dažādām piedāvātajām alternatīvām, gan – pievienojot rakstiskas ziņas un fotogrāfijas.

Pašlaik veiksmīgi noslēdzies pirmais Projekta posms. Pabeigta pirmā Projekta darbība – izstrādāts detalizēts lietotnes biznesa vajadzību raksturojums-tehniskā specifikācija, kā izstrādes ietvaros savu nozaru perspektīvas ietvaros rekomendācijas snieguši projekta partneri. Turpinās darbs pie lietotnes dizaina izstrādes un funkcionalitātes izstrādes. Gan lietotnes dizains, gan funkcionāla lietotne jau izstrādāta divām lietotnes funkcionālajām daļām – dzīvnieku postījumu ievadīšanai un dzīvnieku klātbūtnes pierādījumu ievadīšanai. Projekta izpildes turpinājumā plānota šo sadaļu testēšana, kā arī nomedīšanas fakta funkciju un dizaina izstrāde un testēšana. Pēc tam plānota lietotnes savienojuma izstrāde ar datubāzi. Paredzēti arī publicitātes pasākumi, par ko biedri tiks informēti. Projekta noslēgums un pabeigta lietotne gaidāmi nākamā gada februārī.

MEDNIS – jauna un ērta lietotne

medniekiem, lauksaimniekiem, mežsaimniekiem
un dabas draugiem.

Lietotnes mērķis - uzlabot medījamo dzīvnieku populāciju
apsaimniekošanu, tostarp atvieglot medījumu reģistrēšanu, fiksēt
dzīvnieku postījumus un klātbūtnes novērojumus, reģistrēt datus
par dzīvniekiem, kā arī rast iespēju redzēt apkopotus datus par
dzīvnieku medībām, klātbūtni un postījumiem.

Lietotne nodrošina:

- lietotāju autentifikāciju un autorizāciju
- kartes funkcionalitāti ar atrašanās vietas noteikšanu
- dzīvnieku novērojumu fiksēšanu (tai skaitā fotoattēlu pievienošanu)
- dzīvnieku radīto postījumu fiksēšanu (tai skaitā fotoattēlu pievienošanu)
- medījumu reģistrēšanu (tai skaitā fotoattēlu pievienošanu) ar licenču esamības pārbaudi
- integrāciju ar Valsts meža dienestu datu saņemšanai un nosūtīšanai

**Medījuma reģistrācija:**

1. Medniekiem redzams nometīšanas atļauju skaits uz konkrēto brīdi
2. Fotofiksācija ar x, y koordinātēm
3. Datu ievade online vai offline režīmā

**Dzīvnieku postījumi:**

1. Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm
2. Mežam
3. Infrastruktūrai

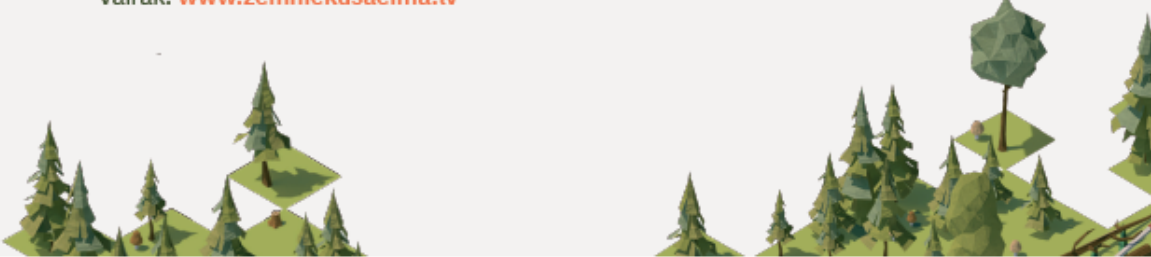
**Dzīvnieku novērojumi:**

1. Tieši novēroti dzīvnieki
2. Klātbūtnes pazīmes
3. Bojā gājuši

Lejupielādē jauno lietotni bez maksas:



Medību lietotne darbojas arī bezsaistē!
Vairāk: www.zemniekusaeima.lv



10 būtiski jautājumi un atbildes par aplikāciju MEDNIS

1. Vai lietotnes ielāde un izmantošana medniekiem ir obligāta?

Nē! Ja vēlies, šobrīd vari turpināt medīt un datus reģistrēt tāpat kā agrāk. Tomēr rēķinies, ka lietotne atvieglos datu iesniegšanas procesu. Tā kā lietotne ievērojami atvieglos datu reģistrēšanas procesu, plānots ar laiku to padarīt par obligātu.

2. Vai lietotnes ielāde un izmantošana ir bezmaksas?

Jā! Lietotne izstrādāta, izmantojot arī publisko finansējumu, tā ikvienam interesentam pieejama bez lietošanas maksas.

3. Kas var izmantot lietotni?

Lietotne pieejama ikvienam interesentam, kurš reģistrējas tās lietošanai. Īpaši noderīga lietotne ir medniekiem, lauksaimniekiem, mežsaimniekiem, bet ceram, ka arī ikviens cits novērotājs piedalīsies datu vākšanā.

4. Kāpēc lietot MEDNI?

Ja esi mednieks, tad lietotne palīdzēs samazināt papīra formāta dokumentu iesniegšanu, ļaujot medījumu reģistrēt elektroniski un redzēt nometīšanas atļaujas. Turklāt kartē varēsi redzēt dažādus datus.

Ja esi lauksaimnieks vai mežsaimnieks, varēsi gan reģistrēt dzīvnieku postījumus un klātbūtnes novērojumus, gan redzēt, vai tos tuvumā reģistrējis kāds cits un tādējādi jau laikus novērst postījumus.

Ja esi dabas draugs vai pētnieks, varēsi reģistrēt datus par dzīvniekiem, kā arī redzēt apkopotus datus par dzīvnieku medībām, klātbūtni un postījumiem.

5. Vai lietotne darbosies mežā, kur nav mobilā telefona tīkla pārklājuma?

Jā, lietotne būvēta īpaši medniekiem, tāpēc esam parūpējušies par to, lai datus droši var ievadīt bezsaistes režīmā. Sistēmā tie automātiski nonāks tad, kad telefons būs teritorijā ar mobilā tīkla pārklājumu.

6. Vai man nepieciešama medību atļauja, lai lietotu MEDNI?

Jā un nē! Ja reģistrēsi medījumu, atļauja nepieciešama obligāti. Bet, ja vēlies iesniegt informāciju par dzīvnieku postījumiem vai klātbūtni, piemēram, pēdām, tad medību atļauja nav nepieciešama.

7. Kur nonāks ievadītie dati?

Visi ievadītie dati nonāks Valsts meža dienesta datu bāzē un tālāk anonimizēti būs pieejami interesentiem.

8. Vai lietotne pieejama visiem telefonu īpašniekiem?

Lietotne pieejama visiem viedtālrunu īpašniekiem – tā darbojas gan Android, gan iOS lietojumprogrammās.

9. Kāpēc lietotne ir būtiska visai sabiedrībai?

Līdz šim dati par dzīvniekiem, to klātbūtni un postījumiem nav tikuši visaptveroši un vienkārši apkopoti. Datu apkopošana ir svarīga ikvienam, jo ļaus precīzāk redzēt esošo situāciju mežā un tā apkārtnē, tostarp arī prognozēt to, kādas medijamo dzīvnieku skaita svārstības paredzamas nākotnē. Ticami, savlaicīgi, augstas kvalitātes dati palīdzēs pieņemt kvalitatīvus (atbilstošus situācijai dabā) lēmumus sugu apsaimniekošanai.

10. Kā sākt lietot MEDNI?

Vienkārši lejuplādē MEDNI, sameklējot to AppStore vai Google play lietotnēs. Kad lietotne ielādējusies, ver to vaļā un rīkojies, kā prasīts, lai reģistrētos.

Vairāk: www.zemniekusaeima.lv

**MEDNIS –
jauna un ērta lietotne**
medniekiem, lauksaimniekiem,
mežsaimniekiem un dabas draugiem

- Reģistrējies
- Paskaties, kur atrodies
- Redzi medību atļauju skaitu
- Reģistrē bojā gājušu dzīvnieku
- Reģistrē dzīvnieka klātbūtnes pierādījumus
- Reģistrē medījumu
- Strādā bezsaistē
- Fiksē dzīvnieku postījumus
- Apraksti, kādu dzīvnieku redzēji



NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests